

magyar **mk** közoktatás 6-7.

ROMÁNIAI MAGYAR
OKTATÁSI FIGYELŐ

PEDAGÓGUSOK
HAVILAPJA

2023 JÚNIUS-JÚLIUS

„Az impulzusok olyan gyorsasággal, olyan erőteljesen érintik az emberi pszichét, hogy már-már képtelenek vagyunk ezekkel valamit is kezdeni. A tempó csak nagyon nehezen tartható. Ebben a kényszeres rohanásban ugyanakkor van egészséges kíváncsiság, keresés is, amelyet szépen fel lehet és fel kell használni. A lelkük mélyén a diákok is szeretik a kiszámíthatóságot, a megtartó kereteket.”

TARTALOM

1. láthatár

Pillanatnyi helyzetkép:
„húzd meg – ereszd meg”,
sztrájk a tanügyben –
Kiss Judit írása

5. tanterem

A rapper Petőfi – ünnepség
a nagykirályi katolikus
líceumban –
Végh Balázs írása

6. lélekjelenlét

Mozgás a nyári vakációban
– részesítsük előnyben
az aktív pihenést –
Matei Linda írása

10. tanárszemmel

Vezetni a gyereket
a digitális útvesztőkben –
Mihály Gyopár-Henrietta
írása

21. láthatár

Európai országok iskolái
volt diákok szemszögéből –
Olaszország –
Lőrincz Anna írása

22. tanterem

Nem a színuszfüggvény,
hanem a szeretet menti
meg a világot –
Kerekes Edit írása

23. tanterem

Ezt is tudni kell:
virágcsokrot rendelni,
bemutatkozni, köszönni –
Antal Erika írása

23. hivatalos

2. portré

A derűt és a reményt kell
előtéríteni a diákokban –
Bíró István írása

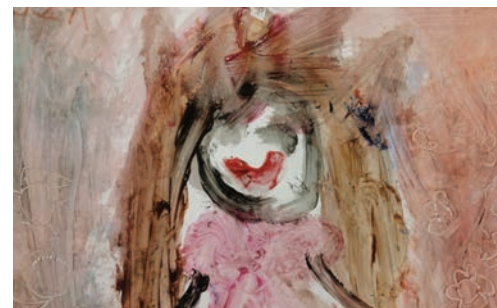
8. diákszemmel

Lezárul tizenkét „hullámzó” év:
búcsú az iskolától –
Bíró Blanka írása

14. vakáció

Létjogosultak-e manapság
a nyárra feladott vakációs
házi feladatok? –
Szucher Ervin írása

16. szülői szemmel

Miből lesz a cserebogár? –
Bartha Réka írása

17. magánterület

Vándorévek –
László Noémi írása

18. tanárszemmel

Autoritás helyett támogató
jelenlét –
Birta-Székely Noémi írása

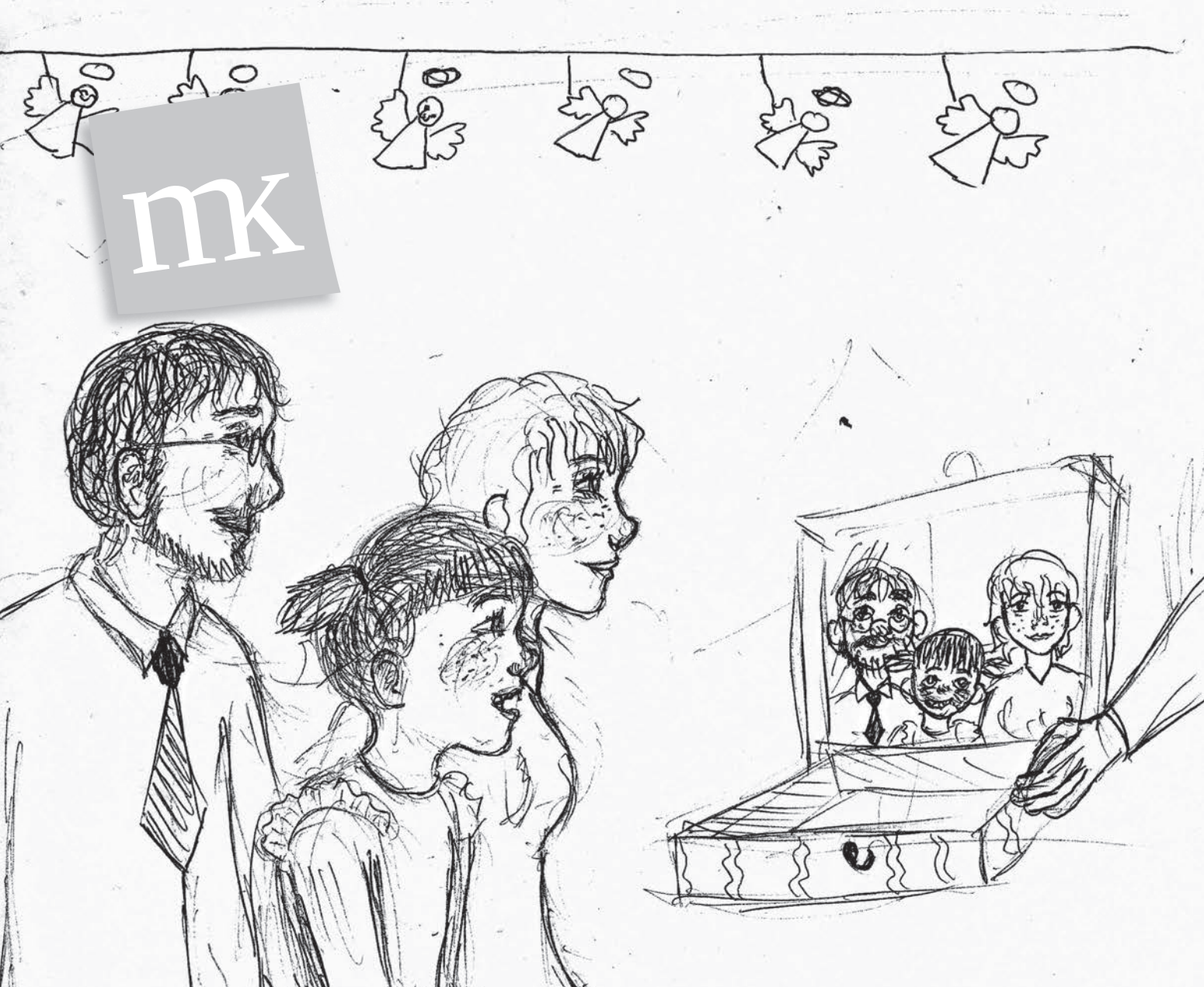

12.

Búcsú az alma matertől Szatmárnémetiben

FOTÓ: CZINZEL LÁSZLÓ

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel

• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport

• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok

• magánterület • térkép

**Olvassa a
Magyar Közoktatást
a 2023-as évben is!**

www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2022–2023-as tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreatív fejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagainkat az mko@comunitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://comunitas.ro/main/kozoktatatas> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatatas

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@comunitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@comunitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Pillanatnyi helyzetkép: „húzd meg – ereszd meg”, sztrájk a tanügyben

BÁR EGYRE KEVESEBB A NYOMTATOTT SAJTÓTERMÉK, hiszen az olvasók hovatovább mind jobban hozzászoknak és hozzáidomulnak az online tartalmak olvasásához, azért szerencsére még léteznek kézbe fogható, papíralapú újságok, folyóiratok Erdélyben – közéjük tartozik a Magyar Közoktatás. A nyomtatott lapok megtervezésének, szerkesztésének, előkészítésének a természetéhez tartozik, hogy semmiképpen sem tudják felvenni a versenyt hírtértékben, gyorsaságban az online sajtóval, ezért úgynevezett „elállóbb” jellegű, a későbbiekben is érvényes mondandójú cikkek megjelentetésére törekszünk. Olyanokéra, amelyekben az éppen aktuális helyzetektől függetlenül, hasznos, elgondolkodtató tartalmakat nyújthatunk az olvasóknak. Ma, amikor nyomtatott havilapunk június–júliusi összevont számának szerkesztését lezárjuk, és elindítjuk nyomdába az anyagot, június 1-et írunk, és még közel sem zárult le az a hercehurca, ami a tanügyet jellemzi immár majdnem tíz napja. Óriási káosz uralkodik az iskolákban: van, ahol sztrájkolnak, máshol nem, vizsgák időpontját akarják ide-oda tolni, a megmérettetésekre készülő tanárok, diákok, végzősök körében is nagy a bizonytalanság. Persze a ballagók elballagnak, közben mindenki ingatagnak érzi lába alatt a talajt ebben az országban, ahol napról napra változó körülményekhez kell igazodnia, ahol semmi sem kiszámítható, ahol nem lehet tudni, mit hoz a következő tanév.

Június elsején délelőtt az volt épp a helyzet, hogy miközben a kormány arra készült, hogy 12 órakor kezdődő ülésén elfogadja a tanügyi szakszervezetek által elutasított ajánlatot szentesítő sürgősségi rendeletet, a pedagógusok elárulták, milyen feltételek mellett térnének vissza a katedrák mögé. A tanügyben dolgozókat tömörítő szakszervezetek június elsején reggel abban állapodtak meg, hogy abban az esetben hagyják abba az általános sztrájkot, ha a kormány már ettől a hónaptól megadja a 4000 lejes fizetést a pályakezdő tanároknak. Jelenleg a kezdő pedagógusok 2500–2600 lejt keresnek. A tanárok ismételten leszögezték: más ajánlatot nem fogadnak el. Közben a Ciucă-kabinet arra készült, hogy a 12 órakor kezdődő ülésén elfogadja a utolsóként nevezett ajánlatát szentesítő sürgősségi kormányrendeletet. Ebben az áll, hogy júniustól a pedagógusok és a kisegítő tanszemélyzet bére bruttó 1000 lejjel, a kisegítő személyzeté bruttó 400 lejjel nő.

A pillanatnyi helyzetkép ez volt lapzártánkkor, de mivel el kell indítanunk a Magyar Közoktatást a nyomdába, nem tudjuk megvárni, mit hoz éppen a politikai és társadalmi széljárás akár június elsején estére. Az oktatásban érintettek biztosan percről percre követik a fejleményeket, havilapunknak nem lehet feladata az aktuális mozgások pontos nyomon követése. Ehelyett azonban – úgy gondoljuk – tartalmas lapszámot állítottunk össze. Szerzőink – pedagógusok, diákok, újságírók, írók – számos témát jártak körül, amelyek ötleteket adhatnak a továbbakra nézve olvasóinknak: mit érdemes példaként szem előtt tartani, min és miként kellene esetleg változtatni a hazai oktatás állandónak tűnő útvesztőiben. Kitekintést is nyújtunk, hiszen kínálunk olvasnivalót Erdély számos részéből: Kolozsvárról, Szatmárról, Nagyváradról, Marosvásárhelyről, más Maros megyei településekről, de a Székelyföldről, azaz Sepsiszentgyörgyről, Csíkszeredából is, sőt külföldről is megszólaltatunk egy diákot. Szó esik elemistákról, ballagókról, pedagógusokról, lélektani, pedagógiai és gyakorlati, a nyári szünidőre vonatkozó gondolatokat is találhatnak az olvasók lapunk hasábjain.

Sztrájk, követelések, káosz ide vagy oda, a következő tanév az ősszel mindenképpen elkezdődik. Addig is kitartást, derűt és főként tartalmas, aktív nyári pihenést kívánunk minden olvasónknak!

Kimuli

Beszélgetés Tamás Leventével, a csíkszeredai Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium igazgatójával

A derűt és a reményt kell elültetni a diákokban

A derűt, a reményt nekünk, pedagógusoknak kötelességünk megmutatni. Diákjainkban azt a tudatot kell erősítenünk, hogy igenis jó történelmi korban vannak, sok kihívással ugyan, de millió lehetőséggel. Fiataljaink ma olyan adottságokkal rendelkeznek, amelyek ha készséggé formálódnak, az élet jó ízét gazdagabban mutatják meg, mint egy világháború idején született nemzedéknek vagy mint nekünk, akik a kommunista diktatúra idején szocializálódtunk – fejtette ki a Magyar Köznevelésnek Tamás Levente. A csíkszeredai Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium igazgatóját, akit a közelmúltban Magyar Arany Érdemkeresztrel tüntettek ki, többek között pedagógusi hitvallásáról, családról és hétköznapiokról, illetve a diákok vallásos életre neveléséről kérdeztük.

– Ki Tamás Levente?

– Tamás Levente lassan az ötvenedik életévét tölti. Négygyermekes család-apa, csíkszeredai pedagógus, a Segítő

kedvesen emlékszem. Őket is nagyon sok mindenben példaképnek tekintem. Itt, Csíkszeredában az egykori 10-es számú általános iskolának voltam a tanulója, ahol kiváló tanítóm volt, aki igényességével, egész habitusával olyan derűs, ugyanakkor következetes életszemléletet és munkához való viszonyulást hagyott maga után bennem, ami mind a mai napig elkísér.

A középiskolát az egykori Matematika–Fizika Líceumban kezdtem. Tanulmányaim közepén jártam, amikor bekövetkezett a rendszerváltás, így a Márton Áron Gimnázium diákjaként érettségiztem 1992-ben. Ott is olyan nagybetűs tanárok tanítottak, akikre rendre felnézhettem, és mind a mai napig követendő példának tartom őket. Az érettségit követően, 1992–1997 között a Pécsi Janus Pannonius Egyetem földrajz karának voltam hallgatója, és ezzel párhuzamosan 1996-ig a budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetemen levelező tagozatán teológiát tanultam. Annak ellenére, hogy kisgyermekkorom óta céltudatos vagyok, a pályaválasztásomban mégis elég sok bizonytalanság volt. Végül a Gondviselés a földrajz szak felé vezetett, és tanár lettem, ráadásul azonnal egykori iskolámban.

– Mi a pedagógusi hitvallása?

– A diákokkal azok a leginkább gyümölcsöző együttlétek – tanítási órák vagy az iskolán kívül megélt alkalmak –, amelyekben a tanár teljes lényével

benne van. Azok a jó tanítási órák, amelyek egy-egy tantárgy témaköre apropóján találkozási élményekké válnak, a tananyag csak apropója ezeknek.

Édesapámmal nemegyszer a veszélyekről tudomást nem véve, olykor derékig érő hóban, mínusz harminc fokban, a holdvilágos éjszakában elindultunk több kilométeres erdei sétára. Ezek nagyon-nagyon meghatároztak és bennem élnek ma is.

Tamás Levente, a csíkszeredai Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium igazgatója

Mária Római Katolikus Gimnázium igazgatója. Az egyetemi tanulmányaimat leszámítva szinte minden Csíkszeredához köt. Amikor a neveltetésekre, az iskolai éveimre tekintek vissza, elsősorban a példaképeim jutnak eszembe. Rendkívül sokat köszönhetek a családnak, amelyben felnevelkedhettem. Abban a nagy ajándékban volt részem, hogy mind a négy nagyszülőmet nemcsak ismerhettem, hanem viszonylag sok időt tölthettem velük. Különösen a hozzám térben közelebb álló csíksomlyói nagyszülők határoztak meg, de a szentegyházi nagyszüleimre is

A tananyagnál sokkal mélyebb nyomot hagy a tanár karaktere: az egykor el-sajátított ismeretekre már alig emlékszünk, viszont arra, hogy melyik tanárunk hogyan volt közöttünk, annál inkább. Tudomásul kell vennünk, hogy leginkább a példánkkal nevelünk. Természetesen nem szeretném a tudományos tartalom lényegét csökkenteni, de fontosabbnak tartom a diákok között való jelenlétünk minőségét, amiben nagy segítségünkre van a felekezeti oktatásban hangsúlyos lelki nevelés. Ha ez hitvallásnak mondható, akkor valami ilyet érzek magaménak.

– *Katolikus gimnázium igazgatója. Mit tapasztal, hogyan lehet a fiatalokat vallásos életre nevelni? Hogyan élnek meg a fiatalok a hitüket?*

– Ha a diákjaimat, de akár a saját gyermekeimet tekintem, azt látom, hogy az őket körülvevő világ sokkal harsányabb, hangosabb, színesebb, ingergazdagabb, mint az iskola vagy mint a templom. Az impulzusok olyan gyorsasággal és olyan erőteljesen érintik az emberi pszichét és a lelket, hogy már-már képtelenek vagyunk ezekkel valamit is kezdeni. Ha a diákok ebben a zajban, „száguldási” kényszerben egy kicsit magukba szállnak, akkor látják, ez a tempó csak nagyon nehezen tartatható. Azt tapasztalom, hogy ebben a kényszeres rohanásban ugyanakkor van egészséges kíváncsiság, keresés

A tananyagnál sokkal mélyebb nyomot hagy a tanár karaktere: az egykor elsajátított ismeretekre már alig emlékszünk, viszont arra, hogy melyik tanárunk hogyan volt közöttünk, annál inkább. Tudomásul kell vennünk, hogy leginkább a példánkkal nevelünk.

is, amelyet szépen fel lehet és fel kell használni. A lelkük mélyén ők is szeretik a kiszámíthatóságot, a megtartó kereteket. Amennyiben jelenlétünk, a Gondviseléssel való együttműködésnek az örömét tudja visszatükrözni, akkor olyan példát tudunk felmutatni, amely az élet igenlését, a felnőttkor utáni vágyat fogja megjeleníteni előttük. A derűt, a reményt nekünk, pedagógusoknak kötelességünk megmutatni. Azt a tudatot kell erősítenünk, hogy igenis jó történelmi korban vannak, sok kihívással ugyan, de millió lehetőséggel. Fiataljaink ma olyan adottságokkal rendelkeznek, amelyek ha készséggé formálódnak, az élet jó ízét gazdagabban mutatják meg, mint egy világháború idején született nemzedéknek, vagy mint nekünk, akik a

kommunista diktatúra idején szocializálódtunk. Túl hangosnak érzem azt a retorikát, hogy a kiszámíthatatlanságból adódóan rendkívül veszélyes és reménytelen kor, amiben élünk.

Ez elbátortalaníthatja fiataljainkat a tervezésben, a feladatvállalásban. A katolikus iskolának az is a feladata, hogy ne rombolja le a jövőképüket, a lelkesedésüket, sokkal inkább reményt keltsen bennük. Elhisszük-e, hogy minden nemzedéknek megvan a maga pótolhatatlan helye és ideje, amelyet csak ők tudnak beteljesíteni? Nemrég ezt hangsúlyozta maga Ferenc pápa is Budapesten tett látogatásakor, amikor a fiatalokkal találkozott. Felelősségünk és feladatunk szépsége kapcsán John Schlatter egyik gondolata jut eszembe, amely arról szól, hogy a világ legszebb hivatása a pedagógusi hivatás, mert mi a jövővel dolgozunk. Bizony hálát is kell adnunk nap mint nap Istennek, hogy erre a pályára hívott meg minket.

Meggyőződésem, hogy abból a szakmai és lelki igényességből, amelyet kollégáim körében megtapasztalok, a diákok is megtalálják azt a támaszt, amely az életben nagy-nagy segítségükre lesz.

– *Négygyermekes családapá. A család befolyásolja-e a pedagógusi magatartását?*

– A saját gyermekeim nagyon sokat állítottak a pedagógusi látásmódomon. Az iskolában elvégzett munkámban a lényegre irányították a figyelmemet. Serdülőkorú gyerekektől kezdődik a Segítő Mária Gimnázium oktatási palettája, hiszen nemcsak középiskolás, hanem 5–8. osztályos diákjaink is vannak. Nagyon komoly harc küszöbére csöppennek be hozzánk a diákok, amikor serdülőként önmaguk addigi gyerekmivoltát próbálják levetkőzni, illetve magukra öltetni az ifjú- és a felnőttkor jegyeit. Ennek a viharos időszaknak a megértésében segítettek leginkább saját gyerekeim. Vekerdy Tamástól hallottam, hogy amikor a serdülőkorú gyermeknek az ember a szemébe néz, akkor minden viszonyulását úgy kell igazítsa, hogy lássa a gyermek nyakába akasztott táblát, amelyen azt írja: átépítés miatt zárva. Majd minden formabontó megnyilvánulásuk

figyelemfelkeltő segítségkérés is egyben. A felnőttek stabilitása, kiszámíthatósága nagy segítség a növekedésükben.

Otthon azt is megtapasztaltam, hogy nincs szebb érzés annál, mint amikor a magát „kiserdülő” fiatal visszatér szüleihez, a felnőtt diák visszatér tanáraihoz.

– *A közelmúltban Magyar Arany Érdemkeresztrel ismerték el több évtizedes pedagógusi tevékenységét. Hogyan fogadta ezt a kitüntetést?*

– Nagy meglepetés volt számomra annál is inkább, mert sokáig azt gondoltam, hogy egy ilyen kitüntetést olyan személy kaphat, akinek már legalább unokája van. Ezzel én még nem büszkélkedhetek. Furcsa volt hallani, hogy több évtizedes munkám elismerése.

A derűt, a reményt nekünk, pedagógusoknak kötelességünk megmutatni. Azt a tudatot kell erősítsük, hogy igenis jó történelmi korban vannak, sok kihívással ugyan, de millió lehetőséggel.

réseként kapom a kitüntetést, mert még három évtizedet sem tudok magam mögött. Az tény, hogy az elmúlt évek nagyon-nagyon intenzívek voltak. Óriási ajándéknak tartom, hogy oda térhettem vissza tanárként, ahol gyerekként nevelkedtem, és annak a közösségnek javára dolgozhatok, akik engem is formáltak. A díj természetesen jól is esik és ösztönöz. Nem gondoltam, hogy erre valaki valaha is érdemesnek talál, mert úgy érzem, csak a dolgomat végeztem.

– *A laudációban a csíksomlyói barátok barátjának nevezték. Hogyan lett a barátok barátja?*

– A laudáció végighallgatása székelly férfinak rendkívül nehéz műfaj. Nem vagyunk hozzászokva, hogy egymást dicsérjük, sem hogy a dicséretet fogadjuk. Ezen lendített át ez a kedves megfogalmazás. Csíksomlyóhoz

való kötődésem kisgyerekkorom óta tetten érhető, hiszen ott kereszteltek meg. Családunk hitéletének rengeteg mozzanata köt ma is a kegytemplomhoz. Nagymamám a Szűzanyához való ragaszkodását és imádságos lelkületét, szüleim Csíksomlyóhoz való szoros kötődését én is viszem magammal. Úgy érzem, itthon vagyok a ferences kegyhelyen.

– *Nemcsak a derű, a remény jellemzi, hanem a sport és a természet iránti szeretet is.*

– Így van, mindkettő valóban áthatja a mindennapjaimat. Földrajztanár vagyok, és ennek a gyökereit abban látom, hogy a szüleim is nagyon szerettek a természetbe járni. Édesapámmal nemegyszer a veszélyekről tudomást nem véve, olykor derékig érő hóban, mínusz harminc fokban, a holdvilágos éjszakában elindultunk több kilométeres erdei sétára. Ezek nagyon-nagyon meghatároztak, és bennem élnek ma is. Ha ennek a természetszeretnek töredékét át tudom adni a gyermekeimnek, az már nagy öröm számomra. Saját családommal is igyekszünk rendszeresen kirándulni, sportolni, mozogni, a természetben lenni. Több száz kilométert kerékpároztunk gyermekeimmel már kiskoruk óta. Határon túlra is magunkkal hurcoljuk bringáinkat, hogy új helyekkel két keréken ismerkedjünk. Mondhatni, a szívem csücske a biciklizés. Amikor csak tehetem, azzal közlekedek.

Ha már sport: gyerekkoromban közel tíz évig jégkorongoztam, amit aztán egészségügyi okok miatt abba kellett hagynom, végül egy másik nagy „szerelemre” bukkantam, a kosárlabdára. A sporton keresztül történő jellemformálást szinte engedhetetlennek tartom. Én magam sok mindent tanultam a csapatsportoknak köszönhetően egymásért való küzdeletről, felelősségről, empátiáról, sikerről és kudarcról egyaránt. Az évek múltával sajnos a korlátaim is kezdtek kézzel foghatóvá tenni, veszteségként élem meg, hogy egyik-másik sportágról le kellett mondanom. Tudom viszont, hogy ez is ránevel valamire. Nagy elégtétel számomra, hogy az iskola közelében a biciklitárolók mindig zsúfoltak. Az iskolai és baráti biciklitúrák

a kapcsolatépítés lehetőségén túl alkalmas eszközei annak, hogy tájaink bevéssődjenek a lelkünkbe. Alig van Székelyföldnek olyan szeglete, ahol kerékpárral ne jártunk volna. Úgy gondolom, ha egyszer valaki biciklivel jár a természetben vagy akár idegen településeken, az ott tapasztalt illatok, a színek, az eső, a szél hidege és a gyönyörű természetélmények mind-mind a szülőföld szeretetét, annak megbecsülését, majd pedig érte tett aktív szerepvállalást hoz mozgásba bennünk.

Nagy elégtétel számomra, hogy az iskola közelében a biciklitárolók mindig zsúfoltak. Az iskolai és baráti biciklitúrák a kapcsolatépítés lehetőségén túl alkalmas eszközei annak, hogy tájaink bevéssődjenek a lelkünkbe.

– *Milyen üzenetet fogalmazna meg a mindenkori diákoknak?*

– Bízbanak a Gondviselésben, működjenek együtt vele, és bízbanak saját magukban is. Amennyiben terveikbe, szándékaikba Őt is bevonják, ha az Ő ajándékaként tekintenek magukra, akkor sokkal gazdagabb és céltudatosabb fiatalok, majd pedig felnőttek lehetnek. Mindennapjaik nem elégedetlenséggel, a korlátaik körüli forgolódással fognak telni, hanem becsülni tudják magukat és a mellettük élőket. Emellett bízbanak magukban is. Ha beleállnak a saját életállapotuknak megfelelő feladatokba, akkor a növekedésük nem marad el. Bízom abban, hogy az iskolai évek alatt – ha nem is folyamatosan – de legalább néha sikerül olyan pillanatokat felsejtetni előttük, amelyek követendő példaként ragadnak be, és hogy az értékrend, amit az iskola még kívülről szab rájuk, sajátjukká lesz, és benne boldogulnak.

BIRÓ ISTVÁN

biroistvan1993@gmail.com

A rapper Petőfi – ünnepség a nagykárolyi katolikus líceumban

Több nap is Petőfiről szólt a nagykárolyi Kalazanci Szent József Római Katolikus Líceumban május közepén. Nemzeti költőnk születésének 200. évfordulója alkalmából testnek és léleknek is tetsző programokat szerveztek.

„A koltói Teleki-kastélyhoz szervezett iskolai kirándulás igazi élmény volt számomra. Az utazás annak ellenére, hogy hosszú, élvezetes és kalandos volt. Nagyon örülök, hogy lehetőséget kaptunk ellátogatni a kastélyhoz, és így szemügyre vehettük a leghíresebb magyar költőnk, Petőfi Sándor életének egyik legfontosabb helyszínét” – fogalmazott Milák Jenifer 8. osztályos tanuló. A diákokat megérintette a helyszín szellemisége, örömmel töltött el őket, hogy láthatták, hol töltötte életének legboldogabb napjait Petőfi ifjú feleségével, Szendrey Júliával. Ott lehetek, ahol a legszebb szerelmes verseit írta a „felségek feleségének”.

A helytörténeti ismertető alatt sok, számukra új, érdekes dolgot hallhattak Petőfi, valamint barátja, Teleki Sándor, a „vad gróf” életéről. „Láthattunk festménykiállítást, és felfedezhettük a birtokot. A kedvenc helyem az udvar volt, hiszen elképesztő kilátás tárult a szemeink elé, és már csak a gondolat is, hogy Petőfi és Júlia valamikor ott sétáltak kéz a kézben, ott piknikeztek a kert fái alatt, boldogsággal töltött el” – vallott a hely keltette érzéseiről a nagykárolyi diák, aki szerencsésnek érzi magát, mert ilyen gyönyörű helyen ünnepelhetett éppen 200 évvel Petőfi születése után. Egy olyan helyen, amely még ma is hűen őrzi a költő és szerelme emlékét. Ugyancsak a Petőfi-ünnepségsorozat keretében Marosán Csaba kolozsvári színművész irodalmi előadással mutatkozott be a nagykárolyi diákoknak. Miklósi Blanka tanárnő szerint iskolájuk tanulói örömmel fogadták a korábban már többször vendégül látott előadót. Marosán műsora bevezetőjében felhívta a diákok figyelmét arra, hogy igen szerencsések, hiszen idén különleges évfordulók részesei lehetnek: amellet, hogy 200 éve

FOTÓ: VÉGH BALÁZS

A diákokat megérintette a helyszín szellemisége, örömmel töltötte el őket, hogy láthatták, hol töltötte életének legboldogabb napjait Petőfi

született Petőfi, Madách Imre születésének szintén 200 éves évfordulóját ünnepeljük, illetve Kölcsey Ferenc is 200 éve fejezte be nemzeti himnuszunkat.

A műsor rendhagyó betekintést nyújtott Petőfi életébe, ugyanis nemcsak a költő versei, hanem a személye, életének ritkán emlegetett részletei kerültek szóba. „Vallomásokat hallhattunk gyerekkori csínytevéseiről, feltárultak a vándorszínészettel telt évei, majd meglevenedett előttünk a katonáskodás időszaka is, azaz megismertük azt a hosszas útkeresést, amely Petőfit a költői hivatás felé vezette” – számolt be a műsorról a pedagógus. A pódiumműsor során az előadó rávilágított arra is, hogy a mai nyelvhasználat, például a modern dalszövegek, Petőfi korában nem jelentettek volna semmit. Ezzel szemben Petőfi sorai most is korszerűek és aktuálisak, akár rapszöveggént is megállnák a helyüket. Ezt az elméletet bizonyítva a színész rappelve adta elő a *Szeptember végén* és a *Fa leszek, ha...* című verseket a diákok nagy örömeire, amelyet vastappsal jutalmaztak.

Marosán Csaba előadásai, irodalomnépszerűsítő munkája mindig nyitott fülekre és szívekre talál a nagykárolyi iskolában.

A Petőfi-tematika nemcsak az elmének, hanem a gyomornak is kedvezett, ugyanis Kiss Vivien 11. C. osztályos diák elárulta, osztálytársaival közösen az Iskola másként hét első napján rendhagyó programban vehettek részt. Kiss Hajnalka magyartanárnökkel gasztroszűlinapot ünnepeltek, ugyanis Petőfi Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából a diákok a költő kedvenc ételeit készítették el: töltött tojás, Jókai-bableves, valamint püspökkenyér került a megterített asztalra.

Ezek az események is bebizonyították, hogy Petőfi ma is aktuális, különösen, ha a kreatív pedagógus vagy előadó megfelelő módszerekkel közelíti egymáshoz a klasszikus magyar irodalmat és a modern diáksereget.

VÉGH BALÁZS

veghbalazska@gmail.com

Mozgás a nyári vakációban – részesítsük előnyben az aktív pihenést

„Ha végre itt a nyár, és meleg az idő” – ki ne ismerné az egyik legvidámabb, legnyáriasabb magyar gyermekslágert, melynek sorai talán azok, amik már május környékén képesek a forró nyári hangulatba röptetni, amikor a semmittevés, a henyélés és az üdülés csábítóbb, mint bármikor? Hiszen a nyári fullasztó melegben ugyan kinek van kedve keményen sportolni, izzadni és szenvedni a tűző napon? Sajnálatos módon a nyári nagyvakáció sem a mozgásban gazdag életmódról szól, hanem inkább a henyélésről és a lustálkodásról annak ellenére is, hogy ilyenkor több szabadidőnk és energiánk lenne a mozgásra.

Több energiát ad az aktív pihenés, mint a tétlenség

Sokan ugyanis elfelejtik, hogy a pihenésnek és a kapcsolódásnak olyan formája is létezik, ami jóval több pozitív hatást gyakorol az egészségünkre, mint az egyszerű létezés passzív formája, ez pedig az aktív pihenés, az aktív kapcsolódás. A megnevezés sokakat megriaszthat, hisz a fáradt, kimerült és megviselt ember épphogy pont aktív nem akar lenni, főleg ha vakációról, szabadságról van szó. Az érdekesség mégis az egészben az, hogy az aktív pihenés sokkal több energiával képes feltölteni, mint a tétlenség.

Természetesen lelkiismeret-furdálás nélkül megengedhetjük magunknak azt, hogy szabadságunk első felében pár napot a tényleges inaktivitásra szánjunk, emberségesen kialudjuk magunkat, és élvezzük a semmittevést, ellenben vigyáznunk kell arra, hogy huzamosabb ideig ne maradjunk ebben az állapotban, mert azzal több rosszat tehetünk, mint jót. Érdemes már a vakáció előtt nagy vonalakban tervet készítenünk arra, hogy a várva várt szabadidőnk milyen tevékenységekkel fogjuk majd kitölteni. Ebben a tervben pedig elengedhetetlen az olyan programok beiktatása is, melyek kimozdítják

az embert a négy fal közül, és feltöltik energiával.

Tévhit, hogy a mozgás és a sport csak elfárasztja az embert. Nagyon sokan gondolják úgy, hogy egy fárasztó munkanap után, amire a legkevésbé szükségük lenne, az a mozgás, hiszen már így is fáradtak vagyunk. Viszont a fizikai aktivitás nemhogy fiziológiai szempontból, de szellemi téren is képes energiával feltölteni a szervezetünket, hangulatunkon javítani. Legyen szó bármilyen mozgásról vagy sportról, a testmozgás a világ legtermészetesebb és legegészségesebb élénkítő szere, ha okosan és tudatosan építjük be a mindennapjainkba. A túlzásba vitt sportolás, a mértéktelen és állandó aktív életstílus még a világklasszis sportolókat is kimeríti, és igen komoly egészségügyi problémákat okozhat.

Teljesítményorientált túlhajszoltság

Ahhoz, hogy a mozgás és a sportolás, a teljes szervezetünkre gyakorolt jótékony hatásainak örülni tudjunk, okvetlen tisztában kell lennünk saját határainkkal és képességeinkkel. Egyre inkább divatossá vált, főleg a nagyvárosban élő emberek körében, a túlhajszolás, túlterhelés, illetve krónikus fizikai-lelki kimerültség. A jól ismert rohanó, teljesítményorientált életstílus igen kevés teret ad a valódi pihenésnek és feltöltődésnek. Megtalálni ugyanis az egyensúlyt a munkahelyi feladatok és a kapcsolódás között, nem könnyű. A jól bejáratott módszer nagy általánosságban, sajnos az, hogy a munkahelyéről „kiszabadult” felnőtt és gyerek is a napja további részének kitöltését két igen káros véglet közül választja ki. Vagy nem csinál semmit, azaz teljes mértékű inaktivitásba helyezi magát, vagy leszalad 10 kilométert, esetleg végkimerülésig emeli a súlyokat az edzőteremben, csak hogy megszabaduljon a felgyülemlett stressztől, vagy a rossz étkezési szokások okozta

bűntudattól. Hosszú távon bizony egyik opció sem a legjobb megoldás arra, hogy minőségi pihenésbe részesítsük önmagunkat. Szervezetünknek ugyanis nincs szüksége a gyötoremre és a kínzásra. Minél inkább tiszteljük önmagunkat s ezzel együtt testünket is, annál inkább vigyáznunk rá azzal, hogy igyekezzünk megtalálni az arany középutat lustaság és túlpörgés között, ami nem más, mint a rekreáció.

Sétától strandröplabdázásig

A rekreációs tevékenységek olyan elfoglaltságok, amelyeket célszerűen a pihenés és kapcsolódás érdekében tesszünk aktív, illetve szórakoztató minőségben. Ide tartozik minden olyan tevékenység, ami örömet, felszabadulást és feltöltődést okoz. Legyen az egyszerű séta, biciklizés vagy akár társasjátékozás a gyerekekkel, barátokkal, rokonokkal. Ugyancsak ide sorolhatjuk az olyan sportágakat is, melyek nem annyira hétköznapiak, mint a szaladás, vagy az edzőterem – azaz új élményt nyújtanak, mint a vízes sportok, legyen az kajakozás vagy strandröplabdázás. A nyári szünidő programjába mindenképp tervezzünk legalább 2-3 olyan sportágat, amit eddig még nem vagy csak nagyon ritkán próbáltunk. Bárhová menjünk kirándulni, ne felejtünk el a csomagok közé beszúrni olyan sportszereket is, mint a tollaslabda vagy a frizbi, melyek nagy helyet nem foglalnak, ellenben kitűnő mozgási és szórakozási lehetőséget biztosítanak, még hozzá ingyen. Ne felejtjük el, hogy a játékokkal nemcsak a gyerekek tudnak játszani, így annak érdekében, hogy gyermekünk ne a telefonon lógjon a természetben is, bátran játsszunk velük. Ha nem értünk hozzá, kérjük meg, hogy tanítson meg rá, ahelyett, hogy mi is inkább a hírfolyamot görgetnénk a halászszekében. Semmi sem tudja jobban motiválni a mostani generációt, mint a példamutatás.

Kiválasztani a megfelelő nyári napszakot a mozgásra

Ha mindenképp rendszeresen szeretnénk sportolni a nyár folyamán, érdemes néhány nagyon fontos tényezőt figyelembe vennünk ebben a periódusban. Nyáron a legnagyobb ellenségünk minden fajta tevékenységben a túlságosan magas, fullasztó hőmérséklet, épp ezért nagyon fontos kiválasztani a nap azon szakaszait a sportolásra, melyek nem fenyegetnek minket kiszáradással, napszúrással és leégéssel. A legoptimálisabb időintervallumok ebben az évszakban mindenképp a kora reggeli/délelőtti, illetve a késő délutáni/esti órák. Napközben 11 és 15 óra között kerüljük az intenzív sportolást a szabadban. Elengedhetetlen természetesen a sportolás közbeni megfelelő hidrátaltság is, így erre különösen figyeljünk oda. Lehetőleg szénsavmentes vízzel oltuk szomjunkat a cukrozott üdítőitalok helyett sportolás közben. Táplálkozásunkat is inkább a könnyed, egyszerű rostos ételek tegyék ki, és semmiképp ne végezzünk intenzív mozgást közvetlen az étkezések után. Legalább 1-1,5 órával sportolás előtt étkezzünk olyan mértékkel, mellyel azután nem esik nehezünkre megmozdulnunk. Nagyon gyakori jelenség sajnos a túlétkezés, ami a rendszertelen és igen egészségtelen táplálkozási szokások mellékhatása, melynek hatására a jól ismert „kajakóma” jelensége figyelhető meg, azaz az étkezés utáni hihetetlen fáradtság és lestrapáltság. Ebben az állapotban pedig emberfeletti erőkre van szükség ahhoz, hogy a kanapé helyett mondjuk a biciklizést vagy a szaladást válasszuk. A kiegyensúlyozott és egészséges, energiadús életmódhoz nincs szükség méregdrága szuper élelmiszerekre, meg maréknyi táplálékkiegészítőre és vitaminra, egyszerűen csak a mértékletességre kellene jobban odafigyelni.

Ne váljunk a lakás rabjaivá a hőségben sem

A nyári hőség miatt igen könnyen válhatunk a lakásunk rabjaivá, hiszen kellemesebben érezzük magunkat a négy fal közötti hűvösben. Az elszigetelődés a természettől, embertársainktól depressziót szül, ami semmilyen formában nem engedi meg nekünk, hogy valóban örülni tudjunk a szabadságnak és a pihenésnek. Tervezzük meg úgy a szabadnapjainkat,

Nem kell túlzásba sem vinni. Jó megtalálni az arany középút a lustaság és túlpörgés között

hogy minden nap tartalmazzanak „kimenőt” is a lakásból, főleg azokban a napszakokban, amikor a hőmérséklet nincsen káros hatással ránk. Nem feltétlenül szükséges állandóan napokig tartó erdei barangolásokkal, hajnalig tartó kerti sütögetésekkel vagy méregdrága fesztiválokkal betöltenünk a naptárunkat ahhoz, hogy kikapcsolódhassunk. Egy laza esti séta vagy egy félnapos strandolás is sokszor bőven elég, hogy a szervezünk regenerálódhasson. Igyekezzünk olyan programokat szervezni, melyek több energiát adnak, mint amennyit elvesznek. A valódi feltöltődéshez olyan tevékenységeket válasszunk, melyek el lazítanak, megnyugtatók azáltal, hogy örömet okoznak. Ha nagyobb családi kirándulásokat szervezünk, a felkészüléshez és a kirándulás lebonyolításához szükséges feladatokat osszuk meg a családtagok között. Ne csak az egyik szülő felelőssége legyen minden a kirándulás első napjától az utolsóig. Ha többgyerekes családként indulunk egy hosszú útra, próbáljuk meg a napi programokat úgy időzíteni, hogy azok ne legyenek túlságosan megterhelők sem szülőknek, sem gyerekeknek. Elvégre egy kirándulás

valódi célja a pihenés, nem pedig a végkimerülés.

Ne vigyük túlzásba az aktivitást, de a lustálkodást se

Érdemes már jó pár héttel a szünidő előtt nagyjából megtervezni a minden napokat, így kevésbé kerülhetünk abba az ördögi körbe, ami a teljes inaktivitásról és semmittevésről szól ebben az időszakban. Igyekezzünk minden napra legalább egy olyan tevékenységet betenni, ami fizikálisan csak épp annyira megterhelő, hogy az jóleszen. Válasszunk olyan sportágakat, melyek képességeinkhez illenek, melyek szórakoztatóak és kellemesek. Ne vigyük túlzásba se a lustálkodást, se az aktivitást, hanem találjuk meg azt a pontot a kettő között, ami testben és lélekben is felszabadít azáltal, hogy közben örömet is leljük benne.

A szerző a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum testneveléstanára.

MATEI LINDA

matei.linda@yahoo.com

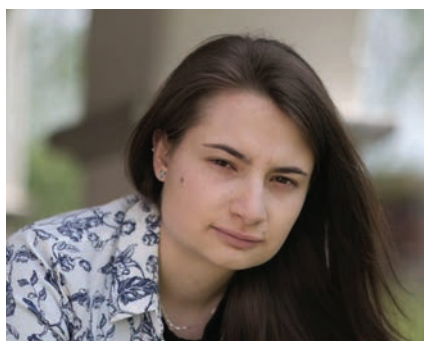

Lezárul tizenkét „hullámozó” év: búcsú az iskolától

Középiskolás éveik közel felére rányomta a bélyegét a világjárvány: megélték a teljes elszigeteltséget, majd az azt követő újranyitás mámorát. Megerősödve, bizakodva készülnek egy újabb szakaszra. Játékosak, de közben felelősségteljesek, vagány, talpraesett, okos fiatalok.

Négy sepsiszentgyörgyi végzős diákot kértünk számvetésre: melyek voltak az elmúlt négy év csúcspontjai, hullámvölgyei, mit tanácsolnak a kisebbeknek, mit értékelték a tanáraikban, mit rónak fel nekik, és hogyan képzelik a közeljövőt.

Nehéz lenne egyértelműen megfogalmazni a csúcspontokat és mélypontokat. Talán „csúcs” az, hogy most, 12 hullámozó év után szabadon beszélhetek a mélypontokról.

Krecht Regina, Székely Mikó Kollégium

Legfelemelőbb pillanataim közé elég eltérő jeleneteket sorolnék. Felemelő volt egy-egy rögtönzött kerekasztal-beszélgetés, ahol természetesen megváltottuk a világot zseniális elméleteinkkel. Az ilyen okos vitákat bármely tanóránál többre vélem. Születtek mai napig emlékezetes fotók, mémek, belső viccek, egy-egy aranytallér a galériámban. És volt bőven olyan esemény, mely határozottan bizonyította az osztály összetartozását és egymás támogatását. Az iskolaújság újjászületése, Sepsibookon való megjelenése az engem körülvevő lelkes embereknek köszönhető, akik hittek az ötletben és bennem. Többször rángattam el/bele az osztályomat az előadásaimra, és mindannyiszor éreztem pártfogásukat. Bár lehet, a külső szemlélőnek ezek jelentéktelen történetcskék, én ilyenkor levegőn lépdeltem.

Ami a mélypontokat illeti, az főleg magamból eredt. Nem tudom egészen az iskolára vagy az emberekre fogni. Nem is a stressz, inkább önmagam folyamatos „rágcsálása” volt emögött. Ezzel csak az a gond, hogy nem alibi. Nem lehet kifogás az „önutálat” egy rossz jegyre vagy elfelejtett házira. Rengetegszer éreztem magam a világ alatt, néha sikerült visszamásznom, néha nem. Két mondat azonban segít kicsit perspektívába helyezni a belül eltorzult valóságot: „lesz valahogy”, és „az idő sok mindent megold”.

A budapesti ELTE-re készülök biológia szakra. Már ovissal tudtam, hogy a természettudomány területén szeretnék elhelyezkedni, bár igaz, azóta az állatorvos szakmáját lecseréltem kutatóra.

Így most, félig benőtt „feje lágyával”, csak annyit üzennék, hogy tanuljatok. Tanuljatok, mert megéri, még akkor is, ha hülyeségnek tűnik, sajnos, azt valamiért menő hangoztatni, hogy mennyire gagyi minden, amit tanítanak. A tudás hatalom, és ez tényleg így van. Az AI és a robotok nem fognak megemberesedni egyhamar. Ahhoz, hogy valaki igazán értékes legyen, tudnia kell valamit – akár a mendeli szabályokat, akár villanyszerelést, akár rajz- vagy kommunikációs technikákat. Minden apró tudásmorzstól lehet használni valahogy. És hogyha megannyi területről összecsipegettek magatoknak amennyit csak képesek vagytok, a végén talán értelemteljesebbé és színesebbé válik a világ.

Barabás Ábel, Mikes Kelemen Elméleti Líceum

Most visszatekintve, nagyon hamar elrepült ez a négy év, talán azért is, mert az online oktatás miatt kettő kiesett, nem lehettünk együtt az osztálytársaimmal. Ez volt különben a legnagyobb negatívum, de ettől eltekintve ez volt iskolás éveim legjobb időszaka. Jól összekovácsolódott az osztályközösségünk, a tanáraink is mindent megtettek, hogy felkészítsenek az előttünk álló érettségi vizsgára, most már tényleg csak rajtunk múlik, hogy bizonyítsunk, megmutassuk, mire vagyunk képesek. Meghatározó volt számomra, hogy lelkes, jó osztályfőnökünk volt, sokat kirándultunk, rengeteg közös programot szerveztünk, az osztályfőnöki órákon különböző szakmák képviselőit láttuk rendszeresen vendégül, ez segített a pályaválasztásban. Különben azok voltak a legjobb órák, amikor a tanár minket is bevont, interaktívan zajlottak, a feladatok skálája nem volt egysíkú. Angolórakon például nagyon sok mindenről szó esett, aktuális, bennünket érdeklő és érintő témákat boncolgattunk a tananyag kapcsán. Az ideális az lenne, ha ez válna általánossá, ha érdekes, számunkra releváns példákkal illusztrálnák a tananyagot, mert így jobban leköti, és könnyebben meg is jegyezzük. A kisebbeknek azt tanácsolom, minden adódó lehetőséget használjanak ki, vegyenek

részt a diáktanács munkájában, szerkesszék a diákrádiót, diákújságot, járjanak színjátszó körre. Vagyis vessék bele magukat a diákélet forgatagába, az órákon kívüli iskolai tevékenységből ne vonják ki magukat.

Kolozsvárra készülök az állatorvosi egyetemre. Tavaly nyáron döntöttem el, miután végigfuttattam, hogy mit szeretnék, melyek a lehetőségeim. Ez áll hozzám a legközelebb, abból amit meg is tudok valósítani. Gondolkodtam azon is, külföldön folytassam a tanulmányaimat, hiszen Kolozsváron román nyelven zajlik az oktatás. De ha én itthon szeretnék majd dolgozni, kialakítani az életemet, akkor egyszerűbb, ha itthon tanulom meg, amit ebben az országban kell majd alkalmaznak. Most kettős érzés kavarg bennem: sajnálom, hogy véget értek az iskolás évek, de kíváncsian várom az egyetemem.

Tavaszi Tamara, Mikes Kelemen Elméleti Líceum

Már kilencedik osztályban a „golyaidőszak” meghatározta a következő éveimet. Előtte is sokat hallottam a „beavatásról”, de nem számítottam rá, hogy ekkora élmény lesz, ilyen mértékű változást idéz elő bennem, fordulatot vesz az életem. A tizenkettedikese, a „baglyaink” terelgettek, nagyon jó kapcsolat alakult ki az évfolyamtársaimmal, önmagam is jobban megismertem. Most, utolsó évben, a maturándusz során is hasonló megéléseim voltak. A negatívum egyértelműen a karanténidőszak volt, nem tudtam alkalmazkodni, átállni a megváltozott körülményekre, fájlaltam, hogy épp csak belekóstoltam valamibe, ami hirtelen meg is szakadt. Aztán amikor visszamehettünk az iskolába, már sok mindent másként láttam, hálás voltam minden pillanatért, kevesebbet „nyűglódtam” a feladatok, a kötelezettségek miatt. Hálás vagyok, hogy jó tanáraink voltak, akik nemcsak tanítottak, de igyekeztek olyan kapcsolatot kialakítani velünk, hogy a problémáinkkal is hozzájuk fordulhattunk. A bizalom és a tisztelet közötti egyensúlyra törekedtek, ez 85-90 százalékban sikerült is. Nehézséget az okozott, hogy bár naponta 7-8 órát ültünk az iskolapadban, otthonra is összetömröltek a feladatok. Bár minden tanár elmondta, nem ad sok házi feladatot, mert tudja, hogy minden tantárgyból készülni kell, végül mégis mindig megsűrűsödtek a tennivalók. Annak viszont örültem, hogy az iskolában jó módszereket alkalmaztak, sok volt az interaktív, csoportos feladat, de jó arányérzékkel egyensúlyoztak a között, hogy megtanítsák a vizsgákra a kötelezőt, és mégis élvezhetővé tegyék az órákat. A kisebbeknek azt tanácsoltam, járjanak el minél több rendezvényre, használják ki a lehetőségeket, a diáktanácsban, az iskolaújságnál, a rádióban támogató közösségek tolnak előre. Élvezzék a diákéveket, ne ijedjenek meg, ha valami nem megy azonnal, közben rengeteg impulzus éri az embert, ha elakadnak, kérjenek tanácsot a barátoktól, a tanáraiktól, a családtagoktól. Én már hetedik osztályos korom óta tudom, hogy neurobiológus szeretnék lenni, az orvosi hivatás nem vonzott annyira, laboratóriumban dolgoznék inkább, aggyal kapcsolatos kutatásokban vennék részt. Budapesten az Eötvös Loránd Tudományegyetemre jelentkeztem, ott van neurobiológus mesterképzés, ezért az alapszakot is ott szeretném elvégezni. Sepsiszentgyörgyhöz képest nagy váltás lesz Budapest, de ez nincs ellenemre.

Sebestyén-Lázár Regina, Plugor Sándor Művészeti Líceum

Az elmúlt négy év legjobb élménye az volt, amikor a világhátrány miatti korlátozások lejárta után visszamehettünk az iskolába. Néhányan a lezárások alatt is találkoztunk, de sok emberrel nem, és amikor végre újra együtt lehetünk, egymásra csodálkoztunk, annyira megváltoztunk. A kilencedik osztályt még jelenléti oktatással kezdtük, ismerkedtünk, szoktuk egymást, majd másfél után mindent újra előről kellett kezdeni. Aztán egy kitűnő, erős közösséggé kovácsolódtunk, megtaláltuk a közös hangot, soha nem volt különködés, klikkesedés. Nem tagadom, az online oktatásnak is voltak jó részei, akkor tudtam a hangszeren a legtöbbet gyakorolni, utána is vágytam néha a magányra. De sok mindenről lemaradtunk, hiába gyakoroltam sokat, a hangszeroktatás terén is fontos a tanár-diák személyes interakció. A tanulással különben nem voltak gondjaim, viszont a románnyelv-tanulás akadozott. Végül a gépkocsivezetői vizsgára készülve vált otthonosabbá a nyelv, és sokat segített, hogy van egy román barátnőm, tőle-vele sokat tanultam, és 11. osztály közepére már ez sem okozott nehézséget. A tanárainknak sok türelmet kívánok. Nem könnyű lekötni a figyelmünket, rengeteg információ vesz körül minket, érzelemlöket a világhálóról, pillanatok alatt változik a tartalom, így nehezebb 45 percig egy témára összpontosítani. De ha a pedagógusok a lecke mellé odateszik a háttérsztorit, a figyelemfelkeltő elemeket, például zenetörténelemből beszélünk a Coco Chanel & Igor Stravinsky filmről, akkor nem kalandozik el a diák. Másrészt ne engedjék, hogy a diákok tiszteletlenek legyenek. Nem vagyunk mi rosszak, csak meg kell találni velünk a hangot. Budapestre, a Liszt Ferenc Zeneakadémiára készülök, alkalmazott zeneszerzés szakra, filmzeneszerzésre. Azért oda, mert itthon nincsen ilyen opció. Tele vagyok félelmekkel és reményekkel.

BÍRÓ BLANKA

blanka@slagerradio.ro

Vezetni a gyereket a digitális útvesztőkben

A modern média és a kommunikációs eszközök a mindennapjaink szerves részévé váltak, amik teljes mértékben hatással vannak ránk, a fejlődésünkre, a testi-lelki egészségünkre. Nap mint nap használjuk okoseszközeinket különböző célokra: szórakozás, szabadidős tevékenységek, munkák elvégzése, információk szerzése, kapcsolattartás. Egyetértés van szülők, pedagógusok, a gyerekek fejlődésével foglalkozó szak-

A gyakorlati tapasztalat azt mutatja, hogy a szülők gyakran használ-nak „elektromos cumi-ként” televíziót, laptopon, számítógépen vagy akár telefonon, táblagépen el-indított mesét.

emberek között abban, hogy az utóbbi évtizedekben, nagyban megváltoztak a gyerekek felnövekedésének körülményei, és a változást okozó tényezők közül a legjelentősebb az elektronikus tömegkommunikációs eszközök elterjedése.

Tudatosan használni az okoseszközöket

Éppen ezért fontos, hogy felnőttként felelősséget vállaljunk azért, hogy amennyire csak lehet, megóvjuk a gyerekeket a médiahasználat káros és kedvezőtlen hatásaitól, valamint megtanítsuk őket, hogy hogyan lehet kritikusan, szelektíven, tudatosan használni az okoseszközöket.

Azok a gyerekek, akik kiskoruktól kezdve nézik a tévét, nyomkodják a telefont, laptopot, tabletet, vagy csupán figyelik, hogy a szüleik használják ezeket az eszközöket, máshogy gondolkodnak, másképp tanulnak és viszonyulnak

a technológiához. Egyes kutatók szerint az is megtörténhet, hogy az ilyen gyerekek agyszerkezete is más. Ők az úgynevezett digitális bennszülöttek. Ez nem minden esetben rossz hír, mivel a digitális világnak számtalan előnye van, viszont sajnos legalább ugyanennyi hátránnyal is rendelkezik. A szülő, pedagógus felelőssége, hogy a digitális világ különböző útvesztőiben hogyan vezetik végig a gyereket.

A gyakorlati tapasztalat azt mutatja, hogy a szülők gyakran használják „elektromos cumiként” televíziót, laptopon, számítógépen vagy akár telefonon, táblagépen elindított mesét. Egyre többször fordul elő, hogy a síró gyermeket is az okos eszközzel nyugtatják meg, vagy az étkezések nyugodt leonyolításában is azok segítenek. Mivel a gyerekek többsége láthatólag ezektől megnyugszik, szokássá válik az effajta módszerek alkalmazása, amiknek viszont negatív következményei lehetnek: a szülők nem segítik a gyermeket az önszabályozási képesség fejlődésében.

Nincs idő feldolgozni a látottakat, hallottakat

A gyerek megszokja, hogy egy kis sírással, hisztivel megkaphatja a képernyőt, amivel akár több órán keresztül is csendben van. A mesékben, az online játékokban, a tévé adásaiban annyira gyorsan váltakoznak a képek, hangok, cselekedetek, érzelmek, hogy a gyerekeknek nincs idejük feldolgozni a látottakat, a kiváltott érzelmeket. Mindez növelheti az agressziót, szorongásos tüneteket okozhat, sőt magatartászavarokhoz is vezethet. A gyakori médiahasználat a gyermek jövőjét is befolyásolja, aminek negatív következményei lehetnek. Például a mese hallgatása helyett a mese nézése nem ösztönzi a gyereket arra, hogy elképzelje a mesét, mivel a képeket készen kapja, így közben nem működik a fantáziája. Fantázia hiányában az iskolában

a szövegértő olvasással is nehézségei lesznek a gyerekeknek.

Függőség már bölcsődében

Az elektronikus eszközök használata nemcsak a kognitív fejlődés egyes területeit befolyásolhatja negatív értelemben, hanem az érzelmi, magatartásbeli területekre is kihat. Az eszközök

Egyre többször fordul elő, hogy a síró gyermeket is az okoseszközzel nyugtatják meg, vagy az étkezések nyugodt lebonyolításában is azok segítenek.

használata függőséget okoz akár a bölcsődés gyerekeknek is. Ezek a gyerekek a közösségben rosszul érzik magukat, nem kötik le őket a játékok, motiválatlanná és passzívvá válnak. Nehézségekbe ütköznek a kapcsolatteremtés során, előfordul az agresszív viselkedés is. Csak a képernyő előtt ülve, otthon érzik jól magukat.

A fent felsorolt negatív hatásoknak mind nagy jelentősége lesz az iskolás évek alatt is. A gyerekeknek nehézségeik lesznek a koncentrációval, a fantáziával, a szövegértéssel, a logikus gondolkodással, a kapcsolatok megteremtésével, a magatartásbeli szabályok betartásával.

Évés, pihenés, szórakozás képernyő előtt

Pedagógusként nagyon sokszor beszélgetek a gyerekekkel az okoseszközök használatáról. Megfigyeltem, hogy azok a gyerekek, akikre jellemzők a fent leírtak, valóban sokat használják az eszközöket. Sok esetben iskoláskorban ennek

oka az, hogy a szülők dolgoznak, vagy pedig egyszerűbb a gyereket lefoglalni valamivel, így könnyen elérhető a tanuló számára bármelyik eszköz. Mivel érdekesebb, izgalmasabb az, amit lát a tévében, a telefonon, az iskolában az órákon nagyon hamar megunja a feladatokat, nincs kitartása, nem tud több ideig egy dologra koncentrálni. Úgy érzem, hogy minél kisebb korban el kell kezdeni az eszközök használatáról való beszélgetést, felvilágosítást, különösen hangsúlyozva az ok-okozati összefüggéseket. Számtalanszor beszélünk a gyerekekkel arról, hogy mik lesznek a következmények akkor, ha iskola után egyből a telefonozás az első lépés, ha lefekvés előtt is tévét nézünk, ha a tanuláskor is mellettünk van a telefon, ha étkezés közben is filmet nézünk, ha pihenés alatt is online játékokat játszunk, stb. Természetesen hogy minél érthetőbb, körüljáratottabb legyen ennek a témának a megbeszélése, mi is tudományos videókat, képeket, bemutatókat nézünk. Így a gyerekek is rájöhetnek, hogy ez egy mókuserék, mivel beszélünk az okoseszközök használatának negatív hatásairól, de úgy, hogy közben mi is használjuk ezeket az órákon, viszont a kettő között az egyik legnagyobb különbség a cél. Nem mindegy, hogy mit miért teszünk.

A tiltás többet árt, mint használni

Semmiképp nem ajánlatos eltiltani a gyereket a telefontól, televíziótól, tablettól, laptoptól, mivel ezzel sokszor többet ártanánk, mint használnánk, és a következményei közé tartoznának az óriási családi veszekedések. Az ezekre szánt energiát inkább fordítsuk az eszközök okos használatának megtanítására. Az iskolában sem mindig az óra érdekesebbé tétele a cél az online játékok, videók nézésével, hanem a mintaadás. Láthatja a gyerek, hogy én, a tanítója nem lebeszél, eltiltani szeretném, csupán ötleteket adni, hogy hogyan használhatja okosan, miként tanulhat játékosan, hogyan töltheti a szabadidejét úgy, hogy közben tanul, fejlődik. Rengeteg olyan online játék, platform érhető el, ami nagy segítséget nyújthat a tanulásban: LearningApps, Okosdoboz, Wordwall, a YouTube-on különböző csatornák stb. Természetesen otthon, a szülő is használhatja gyermekével

együtt ezeket a lehetőségeket. Nagyobb korban az órák keretében is megtörténik, hogy a telefonok használatának helye van. Például románórán az ismeretlen szavak lefordítását megkönnyítheti, ez által sarkallva a gyereket az otthoni fordító használatára. Informatikalaborban a számítógépeken a Power Point-os

a témák (Bundácska nélkül, Eltitkolt barát), de akár szituációs játékkal vagy meghívott vendéggel is hatásosan lehet érzékelteni a veszélyeket.

Úgy gondolom, hogy ezen a digitális világon változtatni nem tudunk, meg kell tanulnunk vele együtt élni, és kihozni belőle a legjobbat. Épp ezért tar-

A képernyőn látható-hallható virtuális világ sokszor érdekesebbnek bizonyul a gyerekek számára, mint az őket körülvevő való világ

bemutatók használata is megtanulható, amikkel szintén ösztönözni lehet a tanulókat arra, hogy merjék használni otthon is egy-egy online játék helyett.

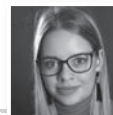
Beszélni kell az internet „sötét oldaláról”

Ahogy nőnek a gyerekek, az internet sötét oldalairól, veszélyeiről is fontos beszélni. Fontos tudatni velük, hogy vannak olyan emberek, akiknek sok hátsó szándékuk van, így ne beszéljenek, ne találkozzanak idegenekkel, ne adjanak ki személyes adatokat, valamint ha bárki kényszeríteni szeretné őket bármire, kérjenek segítséget. Ne posztoljanak mindenféle képet magukról különböző oldalakon, vigyázzanak, hogy mit tesznek fel az internetre, mivel ami egyszer kikerült, az örökre ott is marad. Az interneten találhatók olyan videók, mesék, amik ezekre hívják fel a figyelmet, és általuk jól körüljárhatók ezek

tom nagyon fontosnak az ehhez kapcsolódó nevelés megkezdését minél kisebb korban. Nem az eltiltás a megoldás, hanem az internet, az eszközök okos használatának megtanítása, viszont ez sem jelenti azt, hogy a gyerek órákon keresztül nyomhatja a telefont, ülhet a tévé előtt. Fontos, hogy legyen egy időszám, amikor a gyerek használhatja az eszközöket, és egyre nagyobb divat a digitális diéta, ami lényege, hogy a család megbeszél egy olyan napot, időszámot, ami alatt senki, még a szülő sem kütyüzik. Ez által is szuper példát mutathatunk gyerekeinknek.

A szerző a székelyudvarhelyi Orbán Balázs Általános iskola pedagógusa.

MIHÁLY GYOPÁR-
HENRIETTA
gyopar186@gmail.com

FOTÓK • CZINZEL LÁSZLÓ

Búcsú alma m Szatma

Szatmárnémeti há-
csey Ferenc Főgim-
náziumban –
végzősök az alma

az matertől árnémetiben

rom tekintélyes iskolájában – a Köl-
náziumban, a Hám János Római Ka-
Líceumban, valamint a Református
május utolsó napjaiban búcsúztak a
matertől.

Létjogosultak-e manapság a nyárra feladott vakációs házi feladatok?

Kezd kikopni a divatból a nagyvakációra felhagyott kötelező házi olvasmány és feladatoldás. Az elemi osztályos gyerekeknek még lehet házit hagyni a nyári vakációra, mert a kicsik többsége szívesen dolgozik rajtuk. A nagyobbakat már nehezebb kapacitálni, míg a középiskolásokat szinte lehetetlen. Legalábbis ez derül ki a megszólaltatott pedagógusok tapasztalataiból.

Nem csak az iskolapadban, a vakációban is más a mai diák, mint amilyenek voltak szülei, nagyszülei évtizedekkel ezelőtt. Kiskorában még hol szívesen, hol szülői ösztönzésre, de mégiscsak hozzányúl a matek-, magyar- és románfeladatokhoz. És szeptemberben tud örülni a tancitól kapott jelképes ajándéknak. Ahhoz, hogy időnként némi agytornát végezzenek, a felső tagozatosoknak is fel kell hagyni – vagy legalább javasolni – valamit. Őket inkább filmnézésre lehet kapacitálni, mint olvasásra. A középiskolásoknál – kevés esetet leszámítva – már se ez, se az nem működik. A simogatós telefonjaikon fellelhető közösségi oldalak sokkal inkább lekötik és elbűvölik a nagyokat, mint például egy izgalmas regény. Felmerül a kérdés: egyáltalán érdemes kötelező olvasmánnyal vagy egyéb házi feladattal terhelni a mai ifjúságot? Aligha – állítják a pedagógusok, akik rájöttek, csak maguknak okoznak csalódást és bosszúságot, ha elvárásaikból nem vesznek vissza.

A kicsik élvezettel oldják a feladatokat

A Maros megyei Istvánháza kis elemi iskolájában oktató Bartha Éva nem teszi kötelezővé a vakációs tanulást. Aki szeretne szorgoskodni, jelentkezik, és kap egy feladatfüzetet, amelyben magyar- és román-, valamint matekfeladatok várnak megoldásra. Amint az összevont osztályok tanítónője mondja, a Malozsavölgyi zsáktelepülés tizenhárom tanulójának többsége szívesen veszi kézbe a füzetet. „Amikor szeptemberben újra találkozunk, a szorgalmas gyerekeket meg is szoktam jutalmazni egy-egy leghűzós képpel. Nálunk ugyanis ez a rendszer működik, két piros pontért a kicsik

kapnak egy matricát, amely valamelyik közkedvelt animációs film szereplőjét ábrázolja” – mutatja be az ösztönzési rendszert a pedagógus. Bartha Éva arra is odafigyel, hogy a lányokat valami lányos, a fiukat fiús hőssel örvendeztesse meg. Hasonló a helyzet a dévai Téglás Gábor Elméleti Líceum elemi osztályai-

Nagy F. Attila

FOTÓK • FACEBOOK

ban is. Azzal a kis különbséggel, hogy a másodosztályosokat tanító Csatlós Erzsébet a szorgoskodókat nem matricákkal, hanem legutóbb buborékfújó pisztolyokkal jutalmazta. A tanítónő egyébként nem híve a vakációs feladatok erőltetésének. „Diákként én sem örültem a házinak, a nyári vakáció utolsó három napjában álltam neki olvasni és feladatokat oldani. Most sem kérem számon egyik tanulómól sem. Kiosztom a Corvin Kiadótól ajándékba kapott *Vakációs füzeteket*, aki meg iskolakezdés után behozza a megoldásokkal, azt megdicsérem és megajándékozom” – magyarázza. Mint mondja, osztályában nincs az a gyerek, aki ne venné szívesen kézbe a

tetszetősen megszerkesztett füzetet, és ne örülne a jelképes jutalomnak. Csatlós Erzsébet büszke kis tanítványaira, akikről elmondja, hogy nagyon szeretnek olvasni, nem véletlen, hogy mindannyian beiratkoztak a könyvtárba.

Könyv helyett filmekből

Szekeres Ildikó történelem szakos. A mozaikkatedrával rendelkező tanárnő lemondott arról, hogy házi feladatot

„Amikor a nyári szünet lejárt után a felhagyott történelmi legendákról kérdeztem a diákjaimat, a legtöbben azt válaszolták, hogy ugyan elolvasták, de nemigen értették. Így sokkal egyszerűbb, ha órán magyarázom el, és tanuljuk meg a történelem lényegesebb mozzanatait” – mondja a tanárnő.

hagyjon a vakációra az 5–8. osztályos diákjainak. A székeklykocsárdi Simion Lazár általános iskola pedagógusának szomorú tapasztalatai vannak e téren. „Amikor a nyári szünet lejárt után a felhagyott történelmi legendákról kérdeztem a diákjaimat, a legtöbben azt válaszolták, hogy ugyan elolvasták, de nemigen értették. Így sokkal egyszerűbb, ha órán magyarázom el, és tanuljuk meg a történelem lényegesebb mozzanatait” – mondja a tanárnő. Szekeres Ildikó egy ideje inkább arra próbálja

ösztönözní diákjait, hogy dokumentumfilmeket nézzenek meg, mert amúgy is szívesebben ülnek a tévé, mintsem a könyv elé. Az iskolában is több sorozatot tekintettek meg, főként a második világháborúról. A kocsárdi tanárnő azt is hozzáfűzi, hogy „engedékenysége” ellenére arra kérte a magyar szakos kolléganőjét, hogy hagyjon fel a házi olvasmányt a gyerekeknek, főként a fia osztályának. Ugyanis sajnálattal konstatálja, hogy az ő kamaszkorú csemetéje sem szeret olvasni.

Mivel a nagyobbacska gyerekeket már egyre nehezebb olvasására bírni, nagyjából ugyanazt a csalit szokta be-

Nagy Judith Emőke

vetni Nagy F. Attila is. A teljes magyar tagozattal is rendelkező szászrégeni Petru Maior Líceum történelemtanára éppen ezért semmit nem tesz kötelezővé a nyári vakációban. Mint ecseteli, ő is csak javasolni szokott, nem könyveket, hanem történelmi dokumentumfilmeket. „Mivel minden órán szoktunk filmet nézni, erre még hajlandók a nyári szünetben is gyerekek. Annyi, hogy javasolom, hogy készítsenek jegyzetet is” – avat be a munkamódszerébe a fiatal pedagógus. Az ötödik osztályosoknak ókori témákat, a hatodikosoknak középkorit, a hetedikeseknek újkorit és jelenkorit javasol. A nyolcadikos diákokat arra ösztönzi, fókuszáljanak a helytörténetre, Szászrégen személyiségeire és emlékműveire. „Azért kell órán is a filmek felé fordulnunk, hogy a gyerekek valahogy bírják ki azt az 50 percet egy helyben. Egyre nehezebben lehet lekötöni a figyelmüket vagy akár a padban tartani” – állítja a régeni tanár. Nagy F. Attila

szerint a módszer a kisebbeknél bevált, a kilenc-tizedik osztályosoknál, ha akadozva is, de működik, a nagyoknál viszont nem. „Tizenegyedik osztályban a diákok már ellustulnak, nem érdekli őket szinte semmi, ezért nagyon nehezen lehet velük dolgozni” – mondja. Erről marosvásárhelyi kolléganője, Nagy Judith Emőke is sokat tudna mesélni.

Mosolyogva mondanak nemet

„Kötelező olvasmány? Reménytelen eset!” – reagál a Bolyai Farkas Elméleti

Csatlós Erzsébet

Líceum román szakos tanárnője. Amint legutóbbi tapasztalatát meséli, Marosvásárhely elit iskolájában az általa tanított négy 11. osztály közösségéből összesen öt diák volt hajlandó elolvasni a felhagyott regényt, az *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război* című Camil Petrescu-alkotást. A tanárnő szerint az a szomorú, hogy még az éltanulók sem veszik a fáradságot, hogy belelapozzanak, vagy legalább az összefoglalóját fussák át. „Mit tegyek, írjak be mindenkinek egy-egy 3-ast? Mit érek vele? A nyári vakációban a diákok egyszerűen nem akarnak semmi olyasmit elolvasni, ami románul van, vagy kötelező. Holott ez a regény szép is, élvezetes is” – fejtegeti Nagy Judith Emőke, hozzátéve, hogy tanítványai még csak meg sem indokolják, hogy miért nem hajlandók olvasni. „Mosolyognak egyet, és azzal le van tudva minden” – teszi hozzá. A bolyais pedagógus tehetetlennek érzi magát: bár órán megpróbálja felkelteni a diákság érdeklődését, hogy legalább utólag vegye kézbe a könyvet, falba ütközik. Amikor meg a leckékkal a Camil Petrescu-műhöz (vagy

Viták a kötelező olvasmányokról

„Jókait és a Bánk bánt levonnám a kötelezők listájáról, Az ember tragédiájának is csökken a népszerűsége, izgalma, olvashatósága. A Csongor és Tünde is teljesen élvezhetetlenné vált a középiskolások zöme számára” – mondta az Eduline-nak adott interjújában 20147-ben Fenyő D. György, az ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskola tanára, a Magyar Tanárok Egyesületének alelnöke, aki szerint most a lassúságot, a figyelmes, az elmélyülő olvasást kell megtanítani.

Kifejtette, ma egészen más mennyiségű információ áradt a gyerekekre a 80-as évek elején, mint most. „Nagyon fontos tulajdonsága volt az asztali gépeknek, hogy helyhez, ezáltal időhöz kötve lehetett csak használni őket, a mobiltelefonnal azonban a virtuális tér minden pillanatában kíséri az embert. Most, ha azt mondom a gyerekeknek óra végén, hogy a házi feladatot mondjátok el a betegeknek, akkor az a válasz mindig, hogy már kiposztoltuk a csoportba. Ez azt is jelenti, hogy az információkhoz sokkal gyorsabban jutnak hozzá” – mondta a pedagógus. Arról is beszélt, hogy az információ gyorsaságából az is következik, hogy sokkal több avuló és kevésbé szelektált információ jut el hozzájuk. „Már a narrációban sem választják el, hogy mi a fontos, és mi a kevésbé fontos: régebben az ember elment valahova, elköszönt a családtagjaitól, ott volt, hazatért, és utána tudott mesélni, tehát mire hazaért, megszűrte az információkat és rendbe rakta. Ma pedig nem igazán derül ki, hogy mi fontos, és mi nem. A narráció lényege, hogy elmesélem azt, hogy mit láttam Bécsben, és kiemelem azt, ami nagyon jó volt. Egyes részleteket az ember pillanatok alatt megoszt az interneten, vagy elmeséli őket telefonon, és emiatt a lényeg kiemelésére kevésbé vagyunk rákényszerítve” – fogalmazott

Fenyő D. György

más kötelező olvasmányhoz) érnek, egyszerűen nincs kivel és miről párbeszédet folytatni az osztályban. Nagy Judithban ilyenkor megfogalmazódik a kérdés: ha ez a helyzet Erdély egyik legszínvonalasabb magyar tannyelvű iskolájában, mi lehet a vegyes tannyelvű, gyengébb megítélésű iskolákban.

SZUCHER ERVIN

juventus.kronika@gmail.com

Miből lesz a cserebogár?

Az utóbbi időben egyre gyakrabban gondolkodom el azon, hogy vajon milyen lesz a gyermekem, amikor középiskolás lesz? Vajon az ő nemzedéke, amely – megfigyeléseim alapján – csupa kíváncsi, érdeklődő gyerekből áll, kitart-e eme jó tulajdonságai mellett, vagy a kamaszkorral ezek lemorzsolódnak, eltompulnak, átveszi helyüket a fennálló rend (értsd: szülők) elleni lázadás? Nyilván nem vagyok annyira naiv, hogy azt gondoljam, hogy bármilyen nemzedék életéből kimarad-

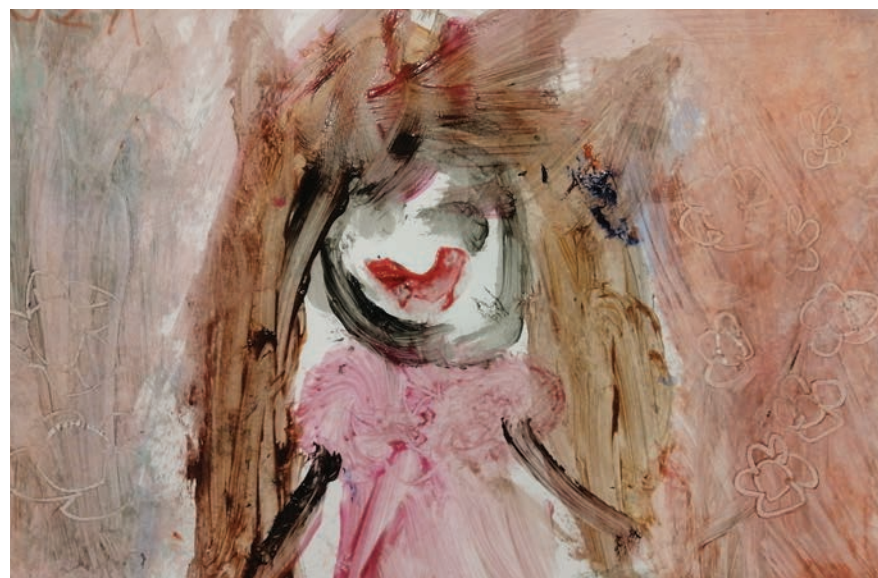
Arra készültem, hogy szívemnek kedves témában fogok brillírozni, s mivel interaktívra vettem a fazont, nem is izgultam túlságosan... Aztán elsütöttem az első kérdést, aztán egy sokkal érdekesebb másodikat, és egy kissé elkeseredett harmadikat. És azt kellett észrevennem, hogy középiskolásokból álló hallgatóságomnak egyáltalán nem esik nehezére úgy tekinteni rám, mint partra vetett halra, akit nem igazán szándékoznak visszacobni a vízbe. Azt éreztem, hogy igazából ez a bizalmat-

le ez, és kicsit összedőlt egy egész nemzedék világa. Mert tudvalévő, hogy egy felnőtt egyetlen dologban nem hibázhat, teljesen függetlenül attól, hogy van-e ennek elkerülésére lehetősége – ez pedig a következetesség, vagyis amikor az igen igent, a nem pedig nemet jelent. És ez nem alkudható helyzettől függően.

Na most, valahogy átvészeltük a Covid-időket, amelyben a közösségüket éhező fiatalokat távol tartottuk egymástól (már akit lehetett), és akkor újabb vádhalállammal állunk elő: „számítógépzombi lett belőled, fiam, menj egy kicsit a szabad levegőre is, sportolj”. Nos, én erre kaptam most a választ kondenzált formában, a felnőtt-társadalom képviselőjeként: „abszolút nem érdekel, hogy mit beszélsz, mert, ha nem hallok azt, amit mondasz, nem kell nyomon követnem azt a sok zagyvaságot sem, amitől szilánkokra török a világom”.

És nem úgy éreztem, hogy ez a megingott bizalom visszaállítható. Ahhoz valamiféle csodának kellene történnie: például az, hogy a felnőttek hirtelen elkezdjenek önkritikát gyakorolni, empátikusan viszonyulni azokhoz a fiatalokhoz, akiket ők kényszerítették ellentmondásos habitusokra. Ez pedig nem fog megtörténni, pontosabban: nem lesz belőle világjelenség, világmozgalm. Éppen ezért ezek a fiatalok csak egymásban bíznak, csak egymásra támaszkodnak. Még azokban a felnőttekben sem, akik érezhetően/láthatóan az ők oldalunkon állnak. Ez pedig nagy gond. Remélem, nem azt jelenti, hogy nem kívánnak a szó nemesebbik értelmében felnőttek lenni...

Őket szemlélve, és képzeletben egyenként magamhoz ölelve, arra gondoltam, hogy szerencsés vagyok, hogy az én lányom ovis volt, nem kellett ilyen mélységekben megélnie ezt a fiatalokat lélektörő időszakot.

• LEARAZA

hat a szükséges ellenszegülés. Azonban nagyon érdekel az árnyalata, mert azt már tapasztaltam, hogy nem ugyanúgy, nem ugyanazzal a belső késztetéssel szokták a különböző nemzedékek kamaszai megkérdőjelezni a fennálló rendet.

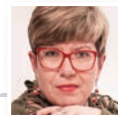
Aztán addig kíváncsiskodtam képzeletben különböző elméleteket is gyártottam, hogy nemrégiben szemben is találtam magam a jelenlegi kamaszok habitusaival és világhoz való hozzáállásával, ráadásul egy olyan élethelyzetben, amelyben kvázi rá voltam kényszerülve az úgynevezett feedbackjükre (ez a legjobb szó itt). Hát ebből nekem nem járt ilyesmi, hogy elég valószínű fogalmaznak... Betonfalba ütköztem, ezen pedig csupán apróbb részeket sikerült vésnem a rendelkezésemre álló időkeretben.

lanság a felnőtt társadalomnak szól – úgy, általában. És hogy ez egyben azt is jelenti, hogy ez az embercsoport az ő szemükben olyan mértékű, visszafordíthatatlan tévedéseket követett el, amelyek által nemcsak a kamaszos ellenszegülés, hanem a mély megvetés is bekerült a játékba.

A „Covid-nemzedéknek” (így nevezném azokat a fiatalokat, akik középiskolás éveiket nagyrészt karanténban töltötték) meg kellett tapasztalnia azt, hogy fénysebességgel tudnak eljutni az őket „útba igazító” felnőttek a „ne számítógépezz annyit, fiam”-tól a „fiam, ülj 8-9 órát a képernyő előtt, mert onnan szípanthatsz be a tudást”. És ebbe a szülői/oktatói „következtetlenségbe” a bizalom bicskaja beletörött. Persze, nem volt más választás, értem én azt, de mégis úgy jött

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

Vándorévek

A mi iskolánk változó iskola. Először lakótelepi tömbházak közé ékelt kocka, kavicsos-aszfaltos udvarral, amihez kedvesen simul az építőtelepből lekanyarított, sóvirággal mezővé avatott lapos terület. Itt érzem először, hogy nem tartozom sehová, bár ebbe a sivár érzésbe némi melegség is vegyül, mert tanítónőm igazi anyuka, és anélkül, hogy kivételezne velem, újra és újra tisztán értésemre adja, hogy szeret.

Karszámunk, hajpántunk, fehér térdzoknink, apró kockás köpenyünk, kék kötényünk van, az enyémmnek a zsebe állandóan tele kővel, félradírral, ceruzacsonkkal, cserebogárral, zsebkendővel, papírfecsnivel, gyufásdobozban zörgő gombokkal. Horgolótűm is van, de azt elveszik, miután dühömben beleszúrom egyik legjobb barátom alkarjába. Tanítónőm megszid, meghúzza a fülem, és az esetből fura módon mégis azzal az érzéssel maradok, hogy szeret.

Négyest kapok földrajzból, mert elfelejtettem házi feladatot készíteni, ötöst számtanból, mert fele házi feladattal jöttem, tornaórán tanítónőm fölhábo-

Négyest kapok földrajzból, mert elfelejtettem házi feladatot készíteni, ötöst számtanból, mert fele házi feladattal jöttem, tornaórán tanítónőm fölháborodottan néz rám, hogy mit csináltam, hogy voltam képes harmadik osztályos korig fejlődni anélkül, hogy ugrókötelezni tudnék.

rodottan néz rám, hogy mit csináltam, hogy voltam képes harmadik osztályos korig fejlődni anélkül, hogy ugrókötelezni tudnék, de azért bevés nekem egy nyolcast, kézimunkaórán viszont már haragosan lapogatja gubancos

„Jutka néni szeret. Úgy süvitek a mértanpéldák tájain, mind Old Shatterhand Villám nevű lován az amerikai vadonban.”

hímzésem, aztán megenyhül, és beleegyezik, hogy horgolásra adjon nekem jegyet. Szeret.

Nehéz szívvel megyek ötödik osztályba, de felvidulok, amikor új iskolám lépcsőkkel, folyosókkal, fordulókkal, beugrókkal, kongó termekkel, nyikorgó padokkal, békebeli karzatokkal, tiltott padlástérrel és titokzatos alagsorral teljes épületét megismerem. Itt érzem másodszor, hogy sehová sem tartozom, de jól elvagyok ebben a reGENCYbe illő, múlt századi labirintusban, különösen, amikor az első matekórák valamelyikén megérezem, hogy Jutka néni szeret.

Nincs mit tenni, égszínkék ingben és tintakék szarafánban nekifekszem a példatáraknak, halomra oldom a Matematikai füzetek elérhető számait, úgy süvitek a mértanpéldák tájain, mint Old Shatterhand Villám nevű lován az amerikai vadonban. Hiába, mert összes rögtönzésem közepes, évharmadi dolgozataimmal vért izzadva sem igen jutok túl a nyolcason, Jutka néni mégis velem oldatja meg új leckénél a feladatot, fickósan mosolyog rám, és Fudri Katinak hív. Azt hiszem, szeret.

Már majdnem úgy érzem, tartozom valahová, amikor újabb döccenővel újabb iskolába kerülök, a város szívébe ezúttal, csöndes, illatozó hársfalommbal szegett utcába, ahol templom, rendház, könyvtár, levéltár, egyetemi főépület és koncertterem is van. Ülök a hátsó padok egyikében, nézem, kik azok, akik közé újfent nem tartozom, amíg be nem jön Jóska bácsi, és el nem kezd magyarázni, hogy mi az a forogatónyomaték.

Nem értek semmit, entrópia, rendezetlenségi fok, lejtő, határfok, helyzeti energia, összecsap fejem fölött a fizika, záporoznak rám a négyesek, majdnem megbukom, és hogy minden jó legyen, egyik délután beomlik a fizikum mennyezete, ez lett volna a mi osztálytermünk, úgyhogy több évig nomád életet élünk az évszázados falak között, legjobb, amikor a sarkon túl álló kis épületbe járunk, az elemisták közé. Mert közben összeszoktunk, egymáshoz tartozunk, megtartjuk egymást. Ez a mi iskolánk, változásban a szeretet.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

Kádár Noémi kolozsvári tanítónő pedagógiai hitvallásáról, alternatív iskoláról

Autoritás helyett támogató jelenlét

Megosztó lehet a pedagógusok, szülők körében is az alternatív oktatás kérdése. Vannak, akik a hagyományos oktatás egyetlen alternatívájaként tekintenek rá, mások találnak benne kivetnivalót. Cikksorozatunkban olyan pedagógusokat szólaltatunk meg, akik alternatív iskolákban tanítanak. Elsőként Kádár Noémivel, a kolozsvári Talentum Református iskola tanítónőjével beszélgettünk, aki azt vallja: tudjon tanulni, legyen empátikus és maradjon még mindig kíváncsi az a gyerek, aki elvégzi az elemi osztályokat.

– Közel egy évtizednyi tanítási gyakorlat van mögöttem. Hogyan tudnád megfogalmazni az évek során szerzett tapasztalatok lényegét?

– Nyolcéves tanítói tapasztalatom van, ezt előzte meg a másfél éves magyartanári gyakorlatom. Azt is kipróbáltam, milyen idegen nyelvként tanítani a magyar nyelvet. A tanítóság mellett ez volt a legpozitívabb szakmai

tapasztalatom, ezt bármikor újrakezdeném. Az az érzés, hogy valaki nagyon akar tudni beszélni egy nyelvet, mindent beletesz és megtesz ezért, felemelő, motiváló.

A tanítói szerepet véletlen esemény adta számomra, hiszen magyartanárként egy tanító kollégámat kellett helyettesítenem. Akkor éreztem, hogy ez számomra mennyire jobban megfelel, mint a magyartanári szerep. Az a fajta alakíthatóság, ami a kicsiket jellemzi, lenyűgöz engem. Meg az is fontos, hogy így nemcsak egy tantárgyat taníthatok, hanem többet, és több oldalról láthatom a gyereket egy olyan perspektívát ad a tanítói szerepnek, ami kevésbé van jelen más szakos pedagógusok esetében. Egész kicsiket nem tanítok, csak harmadikosokat és negyedikeseket. Nagyon szeretek ezzel a korosztállyal dolgozni. Maria Montessori szerint kilencévesen a gyerekek radikális változáson mennek keresztül, itt egy másfajta pedagógiára van szükségük. A közös hang megtalálása, egymás megértése, ami a kiskamaszokkal való kommunikációhoz szükséges, úgy érzem, megvan bennem, és az is igaz, hogy a gyerekek rajtam is rettentő sokat formálnak és változtatnak. Nem volt még két egyforma osztályom és a rugalmasság, ami ehhez kell, talán ez jellemzi leginkább az elmúlt éveimet.

– Mi motivál munka közben? Számodra mit jelent a tanítói szerep?

– Az, hogy közel lehetek a gyerekekhez. Úgy lehetek közel hozzájuk, hogy közben segítem őket. És nem az autoritáson keresztül, hanem a támogató jelenlétén keresztül. Néha mondták azt a szülők, hogy jobb lenne a gyereküknek egy szigorúbb tanár. Én ekkor mindig jelzem, hogy én ezt nem ígértem. Mikor kérdezik tőlem, hogy milyen

fegyelmezési technikákat alkalmazok, sokat gondolkodom ezen, de rájöttem, hogy inkább csak preventív módszereket alkalmazok. Azt szeretném elérni ötödik osztályra, hogy azért viselkedjenek jól, mert ha jól vagyunk, akkor jobban együtt tudunk lenni és ne azért, mert a felnőtt ezt kéri. Volt olyan osztályom, akikkel elkezdtünk a munkát és

Azt szeretném elérni ötödik osztályra, hogy azért viselkedjenek jól, mert ha jól vagyunk, akkor jobban együtt tudunk lenni, és ne azért, mert a felnőtt ezt kéri.

minden felnőtt felügyelet és irányítás nélkül képesek voltak önállóan dolgozni. Ha ott van az előkészített környezet, ha a gyerek érzi, hogy képesnek tartjuk őket arra, hogy dolgozzanak, akkor ez lehetséges. Ha csak azért dolgoznak, mert én fenyegetem, vagy mert elvárok tőlük valamit, az régen rossz. A másik kulcsponthoz, hogy legyenek lefoglalva. Ha egy gyerek unatkozik, akkor rendetlenkedik. Ha a gyerek le van foglalt, ha olyan a munka, ami az ő szintjének megfelelő, akkor nincs annyira szükség fegyelmezésre vagy szidásra, büntetésre. Bízni kell abban, hogy azért tudnak jók lenni, mert jónak lenni jó. Megfigyeltem, hogy a gyerekek egymást figyelmeztetik, hogy üljünk csendben, mert akkor többet haladunk, vagy ne kiabáljunk bele a tanci beszédébe, mert nem tudja elmondani, amire szükségünk

A közös hang megtalálása, egymás megértése, ami a kiskamaszokkal való kommunikációhoz szükséges, úgy érzem, megvan bennem, és az is igaz, hogy a gyerekek rajtam is rettentő sokat formálnak és változtatnak.

báltam, milyen idegen nyelvként tanítani a magyar nyelvet. A tanítóság mellett ez volt a legpozitívabb szakmai

Kádár Noémi 1985-ben született Gyergyószentmiklóson. 2004-ben érettségizett szülővárosában, a Salamon Ernő Elméleti Líceumban. Egyetemi tanulmányait a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen végezte néprajz–magyar szakon, majd ezt kiegészítette gyógypedagógiai tanulmányokkal és a tanítóképzővel, ahol 2016-ban diplomázott. 2015 óta a kolozsvári Talentum Református Iskolában dolgozik tanítónőként. Közel 5 éve vállal mentori munkát. Több Kárpát-medencei szintű projektbe is bekapcsolódik, szívügye az alternatív módszerek terjesztése és a pedagógusok egymástól való tanulásának támogatása.

van. Szóval úgy foglalnám össze, hogy a bizalom motivál.

– Mit tartasz a legnehezebbnek és a legszebbnek a munkádban?

– A legnehezebb a szülőkkel való munka. Ezt rossz érzés kimondani, mert mindig csak egyes szülőkkel nehéz. Nem mondanám, hogy ez általános dolog, hanem azt gondolom, hogy van az a fajta bizalom a szülő részéről, hogy »választottam egy iskolát, és megbízom a tanítóban, akit az iskola rendelt a gyerekemnek, rendben van, és jól fog-

Ha ott van az előkészített környezet, ha a gyerekek érzi, hogy képesnek tartjuk őket arra, hogy dolgozzanak, akkor ez lehetséges. Ha csak azért dolgoznak, mert én felelőse vagyok, mert elvárak tőlük valamit, az régen rossz.

ja végezni a munkáját». Azzal, aki nem előlegezi meg ezt a bizalmat, azzal nehéz. Ezek a problémák nem változtak vagy súlyosbodtak az évek során, inkább csak hangosabbakká váltak azáltal, hogy például kikerültek az online térbe. Egyik álmom a tanítói munkám kapcsán, hogy egy szülők iskoláját alakítsunk ki, ahol az egyik téma például az lenne, hogy az online térben nem tárgyaljuk ki a konfliktusainkat, mert az nem vezet megoldásra. Jó lenne együtt újra megtanulnunk, hogy hol és hogyan kommunikáljunk, milyen felületeken, milyen módon. Ennek a legjobb része, amikor például egy kiránduláson az egyik gyerekkel, akivel nagyon nehezen indult a kapcsolat, a tavaly, a hazafele úton sokat beszélgettünk, és azt mondtam: Tanci olyan közel kerültél a szívemhez, hogy sosem fogsz kikerülni onnan. Ez olyan gyerek, akivel nem volt nap az elmúlt két évben, hogy ne lett volna konfliktusom. De a konfliktusok arról is szóltak, hogy ő akarja az én figyelmemet, erre fokozottabban szüksége van, mint a többieknek.

A szülők iskolája az a hely, ahol a szülő fejleszti magát. Én is szülő vagyok, három gyerek édesanyja, folyamatosan fejlesztenem kell magam, mert ami bejön az egyiknél, nem jön be a másiknál. De ezért lehet tenni. Azt gondolom, hogy a mi iskolákban azzal, hogy egyéni szülői értekezletek vannak, hogy bármikor elérhető a pedagógus, nagy lépéseket teszünk a szülői szerep megerősítéséért. Mert évről évre azt látom, hogy egyre több a bátortalan szülő, aki tanácstalan, aki vagy nagyon megengedő vagy nagyon szigorú nevelést választ, és nem találja a középutat.

A másik öröm a visszajelzés: eddig minden osztályom esetében, amikor ötödikbe mentek, hogy jó csapatként mennek tovább. Olyan közösségek, akik együtt tudnak dolgozni, nem bántják egymást. Vannak konfliktusok, de ez egy tudatos tanítási folyamat, fontos része a munkámnak, hogy miként fejtsük ki a fájdalmunkat, kritikánkat. Azt gondolom, ha nincs jó hangulat egy osztályközösségben, akkor lehet bármit tanítani, a gyerekek védekeznek, és nem jut el hozzájuk. Rengeteget játszunk, főként élménypedagógiai módszerekkel, ezeknek a feldolgozási része, amikor leszűrjük, hogy a hétköznapi viselkedésünkre ennek milyen hatása, tanulsága van.

– Biztosan hallottál a „fűnyíró szülő” fogalmáról, aki a gyerek helyett cselekszik, helyette megoldja a problémákat. Mit gondolsz, hogyan hat az iskolai nevelés, oktatás terén az ilyen szülői magatartás?

– Ez nagyon nem építő, támogató szülői magatartás, hiszen azt az üzenetet továbbítjuk szülőként a gyerekeknek, hogy meg kell csinálnom helyetted, mert te képtelen vagy rá. Nagyon meglátszik később a gyerekeken. Egy oktatásszakértői csoport kapcsán több tanítóval kapcsolatban vagyok, többen is azt látjuk, hogy ezeknek a gyerekeknek később nagyon komoly önbizalmi problémák

Azzal, aki nem előlegezi meg ezt a bizalmat, azzal nehéz. Ezek a problémák nem változtak vagy súlyosbodtak az évek során, inkább csak hangosabbakká váltak azáltal, hogy például kikerültek az online térbe.

ik vannak. Elemi osztályokban ez még nem látszik akkora problémának, mert még a gyerek is elhiszi, hogy ez így jó, de később, amikor felsőbb osztályokba kerül, és a szülő már képtelen kontroll alatt tartani a dolgokat, a gyerekek lázadásba kezdenek, értetlenségbe kerülnek és komoly problémáik vannak. Mostanában azt kapjuk, azt halljuk, hogy a gyerek mellé kell állni. De mit jelent ez? Szerintem ez félreértelmezett dolog, hiszen a mi szüleinknek nem volt idejük a kommunizmusban „mellénk állni”, és

Maria Montessori úttörő módszerei

Maria Montessori [Chiaravalle, 1870. augusztus 31. – Noordwijk am Zee, Hollandia, 1952. május 6.] olasz orvosnő, pedagógus és pszichológus, a róla elnevezett pedagógiai-pszichológiai iskola megalkotója. Érzékszervi fejlesztésen keresztül megvalósuló, motiváló játék- és munkaeszközöket használt (Montessori-eszközök), de ő alkalmazott először az óvodában a gyerekekhez méretezett berendezési tárgyakat (székeket, asztalokat, polcokat) és nagy mennyiségben játékokat, amelyeket a gyerekek bármikor levehettek a polcra – de saját maguknak kellett visszatenniük. Sok ilyen, ma már

banálisnak tűnő „módszere” és „eszköze” abban a korban kirívónak és szabadelvűnek hatott. Nevelési módszeréből kizárta a tekintélyelvűséget, mivel azt tapasztalta, hogy azzal éri el a legnehezebben a kívánt eredményt, ehelyett ötletes nevelési módszereket, trükköket dolgozott ki. Montessori hatása Németországban, Hollandiában és Olaszországban a legerősebb, de Amerikában is jöttek létre Montessori-iskolák. Számosan tanulmányozták, s követték, vagy részben más reformpedagógiai módszerekkel ötvözve alkalmazták nevelési gyakorlatát.

mi most ezt próbáljuk pótolni, de közben meg ártunk.

Nagyon fontos abban támogatnunk a gyerekeket, hogy megtalálják az egyéni tanulási útjukat, és ne helyettük végezzünk el feladatokat. Van egy választható tanulásmódszertan tantárgy negyedikben, aminek a bevezetésére azért került sor, mert évek óta foglalkoztat, hogy korábban azt láttam, hogy a Mon-

ugyanakkor fontosnak tartjuk a kooperatív és a projekt munkát, az élmény-pedagógiát, mert azt gondoljuk, hogy kizárólag a Montessori már nem elég. Iskolaválasztáskor azt láttuk, hogy a hiperaktív gyerekek volt nagyon nehéz nálunk, főleg, ha többen is vannak egy osztályban, hiszem mikor egy osztályban húsz gyerek húszféle dolgot csinál egyszerre, a hiperaktív gyerek mind-egyikhez oda akar menni, mindenkinek a munkájára kíváncsi, és egy ilyen környezetben nagyon nehéz neki, hogy a saját munkájára koncentráljon. De ezt is próbáljuk enyhíteni azzal, hogy a hiperaktív tüneteket mutató gyerekeknek labdákat vásároltunk, és azon ülhetnek. Ez például nagyon szép teszt volt, mert a labdákat mindenki megkaphatta, de látszott, hogy ki az, aki csak játszik vele, ki az, aki székként használja, és ki az, akinek tényleg segít. És ezt a többi gyerek is megérzi és nem kéri el tőle, mert tudják, hogy jobban járunk, ha ő azon ül.

– Mitől könnyebb vagy nehezebb egy alternatív iskolában dolgozni egy állami iskolával összehasonlítva?

– Rengeteg munkát igényel különböző alternatív módszerek összeállítását, az egyes osztályok igényeihez való alkalmazása. És csak úgy érdemes csinálni, ha komolyan vesszük, hogy minden gyerek más, az egyéni kiértékelés például nagyon munkás. Számunkra az is nehézség, hogy az állami rendszernek is meg kell felelni, de megvan az is, amit mi fontosnak tartunk, és abba kell nagyobb energiákat fektetni. Sajnos sok idő megy el a papírmunkára, de közben ott van az, amit mi fontosabbnak tartunk. Mert azt gondolom, hogy egy erdei iskola előkészítése vagy egy kirándulás megszervezése ugyanolyan fontos, mint bizonyos dokumentumok legyártása.

– Sokat hallani arról, hogy napjainkban a gyerekeket függővé teszi a digitális technológia. Mit gondolsz erről, és mi az iskola álláspontja ezzel kapcsolatban?

– Úgy gondolom, hogy, ha Maria Montessori ma élne, a legmenőbb iPhone-ját lenne, és folyamatosan applikációkat gyártana hozzá. Nem gondolom ezt a rendszert ellenségnek, szerintem nagyon is jól fel lehet használni a

tanításban. Én is gyakran, szinte naponta használom és a gyerekek is kedvelik. Természetesen nem várom el, hogy a gyerekeknek legyen eszköze, mert sok szülőnek ez a félelme. Az iskolának van ilyen esetekre eszköztára, amit tudunk használni, és ha a gyerek megtanulja jól használni az eszközt, akkor az az otthoni eszközhasználatot is jó irányba viszi. Az iskolában meg tudjuk tanulni azt, hogy a digitális eszköz a mi segítségünkre van, így nem ellenség lesz, hanem segítség.

– Mentori szerepben is kipróbálhattad magad, a kezdő/tanuló tanítóknak segítesz a szakmai fejlődésben. Hogy érzed magad ebben a szerepben?

– Kettős érzésem van. Nagyon fontosnak tartom és szeretem csinálni, de úgy gondolom, hogy tehermentesíteni kell azokat a pedagógusokat, akik mentori

Én is szülő vagyok, három gyerek édesanyja, folyamatosan fejlesztenem kell magam, mert ami bejön az egyiknél, nem jön be a másiknál. De ezért lehet tenni.

szerepet vállalnak. Ha ezt valaki komolyan csinálja, rengeteg munkát igényel. A tanítójelöltekkel való munka rengeteg felismeréssel, reflexióval és jó gyakorlattal jár. Értékes kollégákat ismerek meg bennünk, jó látni, ahogyan ezek a kezdő fiatalok támogató csoporttá formálódnak. Számomra is felemelő és megerősítő, amikor szép visszajelző leveleket kapok tőlük, azt érzem, hogy fontos dolgot teszek értük.

– Mit gondolsz, milyen képességek és személyiségtulajdonságok a legfontosabbak egy tanuló esetében, amikor befejezi a negyedik osztályt?

– Tudjon tanulni, legyen empátikus és maradjon kíváncsi.

BIRTA-SZÉKELY NOÉMI

bszekelynoemi@yahoo.co.uk

„Fontos abban támogatnunk a gyerekeket, hogy megtalálják az egyéni tanulási útjukat, és ne helyettük végezzünk el feladatokat”

tessori-módszerek és -eszközök révén automatikusan kialakult a gyerekek egy saját tanulási módszere. Egy ideje viszont azt tapasztaljuk, hogy sok mindent hasonlóan csinálunk, de mégsem alakul ez ki, mivel változtak a generációk és azt látjuk, hogy nem elég az, amit eddig csináltunk. Ennek a tantárgynak a keretében hétről hétre kipróbálunk egy újabb tanulási módszert, megnézzük, hogy ki milyen egyéniség. Így van ebben egy önismereti rész is, és azt látom, hogy fontos ebben segíteni a gyerekeket. Azt tapasztalom, hogy ezt ők is felismerik, kéri tőlem a könyveket, felfedeznek magunkban tulajdonságokat, mechanizmusokat.

– A kolozsvári Talentum Református iskola tanítója vagy, amely oktatási intézmény bevallottan a Montessori-pedagógia alapelvei mentén működik. Mit gondolsz, minden gyereknek ajánlható ez az iskolatípus?

– Azt kell tudni rólunk, hogy elemi osztályokban körülbelül félig Montessori-módszerekkel dolgozunk, de

Európai országok iskolái volt diákok szemszögéből – Olaszország

Míg Romániában és Törökországban 12 évet járnak iskolába a gyerekek, Ukrajnában 11 évet, Olaszországban pedig 13 évet töltenek el a tanintézményekben. A különböző országokban a tantárgyak, tanterv és az oktatók hozzáállása is teljesen más, az érettségi követelmények pedig szintén eltérőek. Cikksorozatunk korábbi részeiben Ukrajnáról és Törökországról szóltak, most Olaszország következik.

Rengeteg a tanulnivaló Olaszországban, és szombaton is be kell járni egyes iskolákban – mondta el a Magyar Köznevelésnek Beatrice Rabbiosi D'Alessandro 21 éves olasz diák, aki a veronai Carlo Montanari Zenei Líceumban végezte a tanulmányait, lírikus éneklést és zongorát tanult. Jelenleg jogot hallgat Veronában, és Erasmus-ösztöndíjjal fél évig Lengyelországban tanul. Mint elmesélte, Olaszországban is az a helyzet, hogy nem nagyon tudnak specializálódni, és rengeteg különböző tantárgyat kell kötelező módon tanulniuk a líceumban. „Ez lehetőséget ad arra, hogy nagyobb tudást szerezz bármilyen témával kapcsolatban, de nagyon nehéz a sok különböző tantárgyat, házi feladatot napról napra megtanulni, megírni. Én zeneiskolába jártam, de a zene mellett matematikát, fizikát, irodalmat és sok egyéb tantárgyat is tanulnom kellett” – mondta Beatrice. Hozzátette, Olaszországban középiskola után eldönthetik, szakiskolába mennek-e, művészeti líceumba vagy „sima” líceumba, ami lehet klasszikus, ahol inkább nyelveket – beleértve latint, ógörögöt – tanulnak, vagy inkább a tudományokra fókuszáló. Olaszországban egyébként 19 évesen fejezik be általában az iskolát, 5 év általános iskola, 3 év középiskola és 5 év líceum után. Ugyanakkor kétféle líceum van, a humán szakosok általában nem kell bejárjanak hétféleg, ám a reál osztályosok szombatonként nagyjából négy órát az iskolában tanulnak. Beatrice Rabbiosi D'Alessandronak nem kellett bejárnia hétféleg, mivel

zeneiskolában tanult, ám minden délután hangszerórái voltak, sokszor 8-ig, ugyanakkor rengeteget koncerteztek, amire szintén fel kellett készülnie. Mint mondja, testvére, aki a reál középiskolát választotta, bejárt órákra minden szombaton, ám olyankor a hat óra helyett csak négyet kell tanulniuk.

Az olasz lány szerint az iskolákban általában rengeteg házi feladatot adnak, amit másnapra meg kell csinálni, így a gyerekek sokszor késő estig tanulnak otthon. Mint mondja, az ő iskolájában néhány tanár tiszteletben tartotta, hogy rengeteget koncerteznek, gyakorolnak délután, így nem adtak annyi házit, de nem mindenki. A testvérén például túl van terhelve sokszor, hiszen hazamegy, ebédel és már fog is neki a házi feladatnak, amit egészen estig csinál. „Látom, hogy a testvérem néha nagyon szenved amiatt, hogy sok a házi. Nálunk nem azért mész iskolába, hogy ott megtanuld a leckét, azt mindenki otthon, egyedül tanulja meg. Persze egy részét elmagyarázzák a tanárok, de aztán neked, otthon kell megtanulnod teljesen. Szóval sokat kell gyakorolni, tanulni, házit írni, kutatni” – mondta Beatrice. Kifejtette, ennek ellenére a sok tanulnivaló megtanította őket arra, hogy kifejlesszenek egy jó tanulási stratégiát, hiszen nagyon szervezettnek kell lenni, meg kell tervezni az egész hetet, mert ha lemarad valaki, elveszti a fonalat, nagyon nehéz bepótolni a kimaradt leckeiket. Hozzátette, jó dolog, hogy van iskolapszichológus, aki segíthet bizonyos dolgokban. Az érettségi kapcsán hozzátette: náluk három tantárgyból kell vizsgázni, olaszból, egy fő tantárgyból, és van egy szóbeli vizsga további hat tantárgyból, amelyen kérdéseket tesznek fel egy órán keresztül – általában az utolsó éves anyagból, de az is megtörténhet, hogy az egész ötéves líceumi anyagból is. A jegybe pedig beleszámolják az utolsó három év átlagát is, ez 40 százalékot tesz ki, a többi 60-at pedig a teszt. Beatrice úgy vélte, ez jó fajta tesztelési forma, mivel annyi mindent tanulnak, hogy ez

az egyetlen módja annak, hogy megnézzék, tényleg megtanulták-e a leckeiket a diákok.

Beatrice Rabbiosi D'Alessandro szerint sok minden nincsen rendben az oktatási rendszerrel, és ő például mindenképpen változtatna a tanárok hozzáállásán, hiszen szerinte nekik nemcsak az lenne a feladatuk, hogy leadjanak leckeiket, hanem hogy a diákokkal legyenek, miközben azok felnőnek, segítsék őket, tanácsokkal lássák el akár gyakorlati tudnivalókkal kapcsolatban is. „Mi 14 évesen megyünk líceumba, tehát éppen

Beatrice Rabbiosi D'Alessandro

csak belépünk a tinédzser korba, és úgy hagyjuk el az iskolát, hogy elméletileg fel kell legyünk készítve az egyetemre, az életre, de egyáltalán nem vagyunk készen. Az oktatási rendszer rengeteg elméleti tudással vétezz fel, de praktikus, használható tudást nem szerzünk. Például nem tanulunk meg a pénzzel bántani, ügyeket intézni, de mindent pontosan tudunk a Római Birodalomról. Ez fontos persze, de vannak egyéb fontos részei is az életnek, amire az iskola nem készít fel” – vélte.

LŐRINCZ ANNA

lorincz.anna@protonmail.com

Nem a szinuszfüggvény, hanem a szeretet menti meg a világot

A hittant a humán szakos diákok érettségi vizsgáján választható tantárgyak sorába emelte a képviselőház tanügyi bizottsága, elfogadva a közoktatási törvénytervezet vitája során megfogalmazott módosító javaslatot. A módosításról és annak várható hatásairól többek közt Ozsváth Juditot, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézetének munkatársát kérdeztük, aki módszertani tantárgyakat oktat a Római Katolikus Teológia Karon tanuló hittantanárjelölteknek. Májsi lapszámunkban megjelent cikkünk második, befejező része.

– *Előnyösnek látja ezt a változást az érettségiző diákok, a társadalmi rend szempontjából? Felmerülnek esetleges hátrányos hozadékai?*

– Mindenképpen előnyösnek látom azt, hogy olyan tantárgyból mutassanak „érettséget” a felnőttkorba lépők, amely a szeretetteljes életre, a szépre, jóra nevel, az ott tanult ismeretek az értelmet is erről „győzik meg”. Nagyon jól látjuk, mennyire beteg a társadalmunk, és ezt a világot nem a szinuszfüggvény, hanem a szeretet fogja megmenteni! Az, ami bele van kódolva az emberbe, mégis nehezen talál vissza hozzá. Éppen a folyamatosan átörökölt társadalmi klisék hangolják át. Beleszületünk egy versengő, egymás lekörözését, legyőzését szorgalmazó világba, és ez a helyzet eleve determinál bennünket... A versenyzetető oktatási rendszer is csak ezt erősíti, már kisgyerekkortól. És ha ebben a ködben a diák megismerkedik például Assisi Szent Ferenc életével, aki bátran szembe ment a „forgalommal”, és korának elfajzott világába tisztán beleélte a krisztusi szeretetet, majd ez a diák az érettségien mondjuk, éppen a ferenci „kompetenciákról” kell valamiképpen számot adjon, azzal ő és általa a társadalom is nagyon sokat nyer. A keresztény elveket és kompetenciákat jól elsajátító fiatal

semmiképpen nem lehet „gond” a társadalmi rend szempontjából.

A hittan érettségi tárgyak közé való bekerülésének semmilyen hátrányos hozadékát nem látom. Jó lenne, ha más tantárggyal kapcsolatosan is megkérdeznék tőlem ezt. Oda bőven lennének gondolataim...

Nehogy „agyra gyúrással” oltsák ki, ami a lélekben pislákol

– *Véleménye szerint ez az újdonság megváltoztathatja-e általában a hittan iskolai oktatását, és ha igen, hogyan? Meg kellene-e változtatnia?*

– A hittan iskolai oktatását nagyon komolyan kell vegyék a hittantanárok, ha más miatt nem, a legelején elmondottak miatt. Az ő székük „inog” a legjobban a tanügyi rendszerben. De egészen biztos vagyok benne, hogy nem emiatt veszik komolyan ezt, hanem azért, mert hivatásból tanítanak, és tudják, mekkora lehetőség az a heti egy óra a diák lelkének megérintésére. És éppen ezért mekkora felelősség is, a heti egy alkalom során ugyanis tényleg meg kell érinteni a diák lelkét. Ez pedig a figyelem szétszórásáért, az értékek devalválódásáért, a lelkeség háttérbe szorításáért sokat tevő mai társadalom gyermeke esetében nagyon nehéz feladat.

Abból indulok ki tehát, hogy az iskolai hitoktatást tehetségükhöz, lehetőségeikhez képest máris a lehető legkomolyabban veszik a hittantanárok. Ha még egy, a továbbtanulás szempontjából is pontot érő vizsgát is kell tegyenek ebből a tárgyból a diákok, akkor nyilván még jobban ráerősítenek. Én azt szeretném, ha ez nem csak azt jelentené, hogy több ismeretet adnak át a hittantanároknak, hanem azt is, hogy mindahhoz, amit átadnak, nagyon jó módszereket használnak. A komolyabb felkészüléssel a diákok sok-sok, az életben hasznosítható kompetenciája is egyre jobban kellene fejlődjön. Nehogy éppen

az „agyra gyúrással” oltsák ki azt, ami addig pislákol – vagy éppen már fényesen világított – a lélekben. Érzékeny terület ez, ezért komoly odafigyelést igényel az érettségi tételek összeállítása is. Fontosnak tartom itt is a kompetenciaalapúság szem előtt tartását. Nagyon bízom benne, hogy azok, akiket ezzel megbíznak, mindezek tudatában cselekednek majd.

– *Meglátása szerint az érettségi tárgyak körébe vonása közelebb viszi-e vagy inkább eltávolítja alapvető célja teljesítésétől a hittanoktatást?*

– Az iskolai hittanórának nagy előnye, hogy azon általában azok a diákok is részt vesznek – Romániában legalábbis eddig jó ez az arány –, akiknek családja nem él vallásos életet. Vagy éppen szülők nélkül élnek, esetleg más szempontból hátrányos helyzetben, és a vallás, az egyház „dolgaival” a heti egy hittanórán túl sehol sem találkoznak. Sok esetben ezek a diákok a legérzékenyebb lelkűek. Nekem sok hittanár mesélt ilyen jellegű szép történeteket. Elképzelem, hogy – sok más társuk mellett – ezek a fiatalok is bevállalják a hittanérettségit. És az arra való felkészülés a hitben való megerősödés jó útja lesz számukra. De minden más, hittanból érettségiző számára is. Meglehet, hogy a hittanóra és minden, amit az közvetít, a korábban vázolt státusza miatt sem mutatkozik ma elég fontosnak egyes diákok számára. Ha a státusza erősödik, a hozzáállás is komolyodhat, és közben a szeretetteljes, szép életre való elköteleződés is erősödhet. Ilyen életet élő emberekre pedig nagyon nagy szüksége van a mai társadalomnak. És mi más lehetne a hitoktatás alapvető célja is?

KEREKES EDIT

keredit@yahoo.com

Ezt is tudni kell: virágcsokrot rendelni, bemutatkozni, köszönni

Székely Róbert, Györgyike Noémi, Peťan Zoltán, Illyés Ákos és Göczi András – a szászrégeni Lucian Blaga Elméleti Líceum 9., 11., és 12., turisztika szakos osztályos diákjai Reichenberger Iringó felkészítő tanár irányításával vettek részt Budapesten a 11. alkalommal megszervezett egyetemi nemzetközi kommunikációs viselkedéskultúra és protokoll versenyen, amelyet a Budapesti Metropol Egyetem szervezett. A szászrégeni csapat különdíjjal, tanára pedig jelentős elismeréssel tért haza.

Május 26-án rangos szakmai verseny helyszíne volt a budapesti Stefánia Palota – Honvéd Kulturális Központ. Az idei rendezvény mottója az „Értéket képviselünk”, fókuszban a Budapest 150 emlékévi és világörökségek volt. Reichenberger Iringó felkészítésével a kezdetektől, immár 11-dik alkalommal vesznek részt versenyzők a megmérettetésen. Mivel a diákok a protokollhoz kapcsolódó ismereteket nem tanulják az iskolában, többlet munkát jelent felkészülni egy-egy ilyen versenyre. „Az első versenyre még Nagy Ildikó tanárnő, címzetes docens hívott meg, aki sajnos már eltávozott az élők közül. Nagyon fontos e verseny számunkra, a diákjaim számára is, hiszen egyedi versenyen vehetünk részt, olyan tudnivalókkal gyarapodunk, amelyek meghatározóak a továbbiakban is, a majdani üzleti életben is, akárcsak a magánéletben, a személyes kapcsolatokban” – válaszolta érdeklődésünkre a tanárnő. A felkészülés azt jelentette, hogy a tanórák után a pedagógus szabadidejében foglalkozott a diákokkal. A csapat összeállításakor olyan készségeket kellett figyelembe venni, ami a verseny folyamán nélkülözhetetlen volt. Például két percen át folyamatosan kellett beszélni angolul, jó kommunikációs készséggel kellett rendelkezniük, megfelelőképpen viselkedniük, a csapatmunkában is a legjobbnak kellett lenniük.

Az idén a Budapest 150 tematika köré csoportosultak a versenyfeladatok.

Minden csapat húzott egy-egy témát, arról kellett kisfilmet készíteni és bemutatni, illetve különböző kérdésekre válaszolni. A szászrégeni csapat budai vár történelemformáló szerepét húzta ki, filmet készített és bemutatta. Azonkívül olyan gyors kérdésekre kellett választ adni, mint például, hogyan ad át egy névjegykártyát, hogyan rendel virágcsokrot, vagy hogyan köszön helyesen. Ugyancsak a verseny része volt egy-egy zászló kiválasztása. „A zászlónak tulajdonképpen csak a felét kaptuk kézhez, abból kellett következtetni a többi részére, az országra és az ország címerére. Mi Ausztriát húztuk ki, és a diákjaim nagyon ügyesen és jól oldották meg a feladatot” – magyarázta Reichenberger Iringó. A befektetett munka nem volt hiábavaló, a diákok a kultúra és hagyomány kategória különdíját nyerték el. Felkészítő tanárunk pedig a néhai tanárnőről, Nagy Ildikóról elnevezett díjjal térhetett haza. „Tizenegy év után így értékelték a munkámat, nagy meglepetésemre ezzel a díjjal jutalmaztak. Gáspár Ágnes címzetes egyetemi docens, a szervező bizottság elnöke javasolt engem, teljesen titokban, nagy meglepetést okozva számomra. Laczkó Rita, a Magyar Protokoll-osok Országos Egyesületének elnöke laudált a díjátadáson, ahol nagyon meghatódva vettem át a díjat” – magyarázta a szászrégeni tanárnő.

Reichenberger Iringó turisztika szakos diákokat tanít, és fontosnak tartja, hogy a kötelező tananyag mellett viselkedéskultúra tudnivalókkal is bővíljen a tudásuk, mert – mint mondja, ez pluszpontokat jelent a karrierjükben, de személyes kapcsolataik fejlődésében is.

A szászrégeni Lucian Blaga Elméleti Líceum magyar tanulói alig egy hónappal a sikeres budapesti megmérettetés megelőzően Bulgáriában nyertek rangos elismerést, a nemzetközi gyakorló vállalatok versenyén első helyezettek lettek. Annak a csapatnak Bartha Kinga, Bíró Emma, Tordátfalvi Dávid, valamint a

Reichenberger Iringó szászrégeni tanárnő és a Lucian Blaga Elméleti Líceum diákjai Budapesten

Budapesten is versenyző Székely Róbert, Illyés Ákos és Peťan Zoltán is tagja volt, a felkészítő tanárok pedig Reichenberger Iringó és Nagy Imre László. Az április 26. és 28. között Plovdivban a 26. alkalommal megszervezett nemzetközi versenyen két első helyezést értek el a szászrégeniek: első díjat hoztak haza a promó videó kategóriában, és szintén első díjat a legaktívabb nemzetközi gyakorló vállalat kategóriában.

A versenyről Reichenberger Iringó elmondta, a diákokkal az erdélyi kastélyokhoz szerveztek virtuális turisztikai csomagokat, bemutatták például a marosugrai Haller-kastélyt, a gernyeszegi Teleki kastélyt, az erdőszentgyörgyi Rhédey kastélyt, a marosvécsi Kemény kastélyt. Ismertették ezek történetét, sajátosságait, hangsúlyozva, hogy mi az, amiért napjainkban is érdemes ezeket meglátogatni, milyen helyet foglalnak el Erdély kulturális, épített örökségeket felsorakoztató térképén.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Bővülnek a kisebbségi oktatásról szóló rendelkezések

A szenátus döntőházként elfogadta más-jus végén azokat a tanügyi törvényjavaslatokat, amelyek az anyanyelvi oktatást is kedvezően érintik mind az állami, mind a felekezeti, mind pedig a magánoktatásban. A kisebbségi oktatásra vonatkozó jogok mellett az új jogszabály kitér arra is, miszerint a gyerekek korához kell igazítani a tantervet a túlterhelés elkerülése érdekében. Ezenkívül sikerült megőrizni azokat a bölcsődei csoportlétszámokat, amelyek eddig is érvényben voltak, vagyis legkevesebb 12 és legtöbb 15 gyermeket lehet beírni a középcsoportba. Nagycsoport esetében legkevesebb 12 és legtöbb 20 fő gyermeklétszámmal működhet a csoport 50 olvasható az Rmdsz.ro-n. A törvényjavaslat arról is rendelkezik, miszerint a minisztériumnak külön országos programot kell indítania a román nyelv oktatására vonatkozóan a kisebbségek számára. Ez egy olyan program lesz, amely magában foglalja a korszerű segítő és digitális anyagok elkészítését, illetve román nyelvű táborok, valamint cserediákprogramok megszervezését is. Továbbá a tervezet előírja, hogy ott, ahol a diáklétszám 300 fő alatt van, kötelező lesz biztosítani a működéshez szükséges teljes forrást. A törvény rendelkezései szerint a kisebbségi oktatás megszervezése nem lehetőség, hanem kötelezettség ott, ahol erre kérés van. Líceumi felvételi esetén a képességvizsgán kívül lehet iskolán belül is szervezni felvételi vizsgát, ebben az esetben a vizsgák aránya 50-50 százalékos lesz az eddigi 60-40 százalékos helyett. Az érettségi vizsgán a humán szakokon bekerül a választható tantárgyak közé a vallás is. A diákmentlakások finanszírozása kiterjed nemcsak az iskola saját bentlakására, hanem azokra is, amelyek kiszolgálják az intézményt. A többletfeladatot elvégző óvónők esetében a román nyelv oktatását ezentúl a tanítókhoz hasonlóan külön óráként fogja fizetni a minisztérium a kisebbségi tanintézmények esetében, valamint többletjuttatás fog járni azoknak a pedagógusoknak is, akik társaikhoz képest több feladatot vállalnak az intézményben. Ez az alap az intézményi bérköltség 2 százalékát teszi

ki. Az új rendelkezések szerint minden középiskolának el kell döntenie, milyen profilú középiskolává alakul a három kategória közül: elméleti, technológiai (szakközépiskola, szakiskola) vagy hivatásfejlesztő (sport, művészet és felekezeti). Miután ez megtörtént, az iskola 9. osztályának kétharmada abból a profilból kell álljon ez alól a rendelkezés alól mentesülnek a jelenleg működő egyházi iskolák, illetve az illető közigazgatási egységben egyedülálló líceumok is, mint például a szőrványiskolák, mivel vannak olyan megyék, ahol egyetlen középiskola működik. A tervezetek a következő tanévtől lépnek érvénybe, amennyiben az államelnök kihirdeti azokat.

Otthonról is dolgozhatnak a kisgyermekes szülők

Egy új törvénykezdeményezés értelmében a nyolcévesnél kisebb gyermeket nevelő szülőknek lehetőségük lesz arra, hogy havonta négy napot otthonról dolgozhassanak, ha a munkájuk jellege ezt lehetővé teszi – olvasható az Rmdsz.ro-n. Abban az esetben, ha mindkét szülő dolgozik, az otthoni munkavégzésre vonatkozó kérelemhez csatolni kell a másik szülő nyilatkozatát arról, hogy ugyanerre az időszakra nem él ezzel a lehetőséggel. Az egyedülálló szülők esetében erre a nyilatkozatra nem lesz szükség. Ezenkívül az elmúlt időben több olyan intézkedés született, melyek a családokat segítik, többek között 7 éves kor helyett a gyermek 12 éves koráig igényelheti a szülő a betegszabadságot beteg gyereke felügyeletére; családi vészhelyzet miatt 10 nap/év szabadnapra jogosult a szülő, amit utólag pótolni kell; 5 nap gondozói szabadság igényelhető beteg hozzátartozó ápolására; egy év helyett két évig terjedő összeszokási szabadságra lesz jogosult a gyereket örökbefogadó egyik szülő. A törvénykezdeményezés esetében a végső döntést a képviselőház hozza meg.

Elektromos buszokat vásárolhatnak az iskolák

Elektromos iskolabuszok vásárlására pályázhatnak az önkormányzatok az országos helyreállítási terv (PNRR) keretében, összesen 250 millió euróból

– tájékoztat az Rmdsz.ro. A beruházás elérhetőbbé teszi az oktatást sok gyerek számára, miközben figyelembe veszi az Európai Uniónak azt a direktíváját is, amely a fenntartható fejlődés jegyében 2030-ig 55%-kal csökkenteni kívánja az üvegházhatást kiváltó gázok kibocsátását.

Pályázati lehetőség iskolafelújításra és -építésre

Az oktatási minisztérium zöld, energiahatékony iskolahálózat kialakítására írt ki pályázatot, melyre 2023. július 5-ig jelentkezhetnek az önkormányzatok. A kiírás célja, olyan környezetbarát iskolaépületek megépítése, illetve a meglévők korszerűsítése, melyek az eddigieknél sokkal hatékonyabban fűthetők, világíthatók vagy szellőztethetők, vagyis sokkal kevesebb energia felhasználásával fenntarthatóak. Ugyanakkor a pályázatban részt vevő iskoláknak vállalniuk kell, hogy sokkal zöldebb, környezetbarátabb szemlélet szerint alakítják a tanulók és az ott dolgozók mindennapjait – olvasható az Rmdsz-ro-n. Az oktatási tárca kiírásának összértéke 225 000 960 euró, melyből 150 000 000 eurót fordítanak a meglévő iskolák energiahatékonytételére, és 75 000 960 eurót új, „zöld” iskolák építésére. Az önkormányzatok olyan iskolaépületek felújítására vagy újak építésére kérhetnek finanszírozást, amelyben elemi, általános vagy középiskolás osztályok tanulnak.

Új óvoda és bölcsőde épül Gyergyóditróban

Új óvoda és bölcsőde épül a Hargita megyei Gyergyóditróban a fejlesztési minisztérium finanszírozásával. A bölcsődében játszótér és hálószoba lesz 12 kisgyermek számára, az új óvodában pedig 3 csoport, 54 gyermek számára alakítanak ki játszótérrel, és a meleg ebéd elfogyasztására alkalmas ebédlőt. Az épület környezetbarát lesz, nap-elemeket szerelnek fel rá azért, hogy a működéshez szükséges energia egy része megújuló erőforrásból származzon. A beruházásra 12 millió lejt biztosít a fejlesztési minisztérium.

D. SZ.